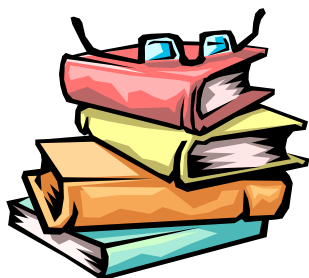

Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Херсонській області

Перспективний педагогічний досвід

*АНОТАЦІЙНИЙ ЗБІРНИК
ПРО ДОСВІД РОБОТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПТНЗ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ*

ХЕРСОН -2010

У збірнику зібрані анотаційні матеріали про перспективний педагогічний досвід заступників директорів , методистів, викладачів, майстрів виробничого навчання, бібліотекарів, психологів, соціальних працівників, вихователів ПТНЗ області.

Рекомендується для використання в роботі.

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Вище професійне училище №2 м. Херсона»
м. Херсон, Миколаївське шосе, 52; тел.37-34-96

ЯКУНІНА СВІТЛАНА БОРИСІВНА

Посада, предмет, який викладає викладач, математика

Кваліфікаційна категорія вища

Педагогічне звання старший викладач

Тема досвіду: «Рациональне поєднання форм і методів навчання, професійна спрямованість навчання, застосування на уроках нетрадиційних форм і методів навчання»

Анотація досвіду :

Якуніна С.Б. постійно веде інтенсивний пошук форм, методів та прийомів навчання, які б ставили учнів у позицію активних учасників навчального процесу, вміло використовує проблемно-пошукові методи, ігрові моменти, змагання, вікторини, кросворди тощо.

С.Б.Якуніна розробила навчальний посібник з вищої математики для III ступеню навчання, який містить основний теоретичний матеріал, вправи для розв'язування, питання для самоконтроля. Завдяки йому можна вивчати матеріал самостійно, можна здійснювати різномірневе навчання, можна ліквідувати прогалини в знаннях учнів, здійснювати самоконтроль вивченого матеріалу учнями.

Переважна більшість уроків має професійну спрямованість. Для цього викладач розробила та вміло використовує на уроках задачі з професійною спрямованістю.

СТЕПАНЕНКО ЛЮДМИЛА ВАСИЛІВНА

Посада, предмет, який викладає викладач, математика

Кваліфікаційна категорія вища

Педагогічне звання старший викладач

Тема досвіду: «Особистісно-орієнтоване навчання, активізація пізнавальної діяльності учнів, впровадження інноваційних технологій у навчання»

Анотація досвіду:

Степаненко Л.В. в основі сучасного уроку поклала принцип діяльності, тобто організовує навчально-пізнавальний процес таким чином, щоб забезпечити максимально можливу активність учнів при постійно діючому зворотному зв'язку. Ось чому вона впроваджує особистісно-орієнтовану систему навчання. Велика увага приділяється професійній спрямованості, бо без знань математики і без вмінь їх використовувати на практиці, сучасних споруд не побудуєш. Ось чому викладач продовжує роботу по тісному зв'язку математики (особливо геометрії) з різними галузями будівництва.

Практикуються сучасні технології для проведення уроків. Особливу роль в цьому процесі займають комп'ютерні технології з використанням мультимедійної дошки, викладач використовує комп'ютерні ліцензовані програми, ефективність яких важко переоцінити.

Степаненко Л.В. велику увагу приділяє виховним заходам, які друкувалися у газеті « Джерела». Це дуже творча, з тонкою душею поетеси, людина.

ХОРУЖЕНКО ІРИНА ГЕНАДІЇВНА

Посада, предмет, який викладає викладач , хімія, біологія та основи екології

Кваліфікаційна категорія перша

Педагогічне звання

Тема досвіду « Особистісно-орієнтоване навчання при викладанні хімії та біології»

Анотація досвіду:

Хоруженко І.Г. володіє різними педагогічними технологіями навчання та виховання учнів, але надає перевагу особистісно-орієнтованому навчанню. Методи і прийоми, які використовуються, спонукають учнів до активної діяльності: створення яскравих наочно-образних уявлень; навчально-пізнавальні ігри; створення ситуації успіху; проблемних ситуацій; поштовх до пошуку альтернативних рішень; виконання творчих завдань.

Ірина Геннадіївна в 2008 році була оголошена переможцем обласного конкурсу-огляду на краще комплексно-методичне забезпечення предмета «хімія» серед ПТНЗ Херсонщини.

МАЗУРОК ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Посада, предмет, який викладає викладач, матеріалознавство, спецтехнологія

Кваліфікаційна категорія вища

Педагогічне звання : старший викладач

Тема досвіду : «Комплексно-методичне забезпечення уроків спец технології та матеріалознавства», «Шляхи підвищення професійної майстерності учнів»

Анотація досвіду:

Мазурок О.О. приділяє велику увагу підготовці до уроків . яка проводиться за системою: підготовка до навчального року, планування системи уроків по темам і програмам, підготовка до уроку. Створюючи та систематизуючи матеріали, викладач з професійною майстерністю використовує інформацію для підвищення майстерності учнів. Сучасні дидактичні поняття наочності включають різні види сприймання (зорове, слухове, на дотик). Методи ілюстрацій та демонстрування підвищують рівень знань учнів. Систематизовані плакати, схеми, макети, натуральні зразки.

Викладач використовує різноманітні форми і види контролю знань, розробив лабораторно-практичні роботи з предметів «Матеріалознавство» та «Спецтехнологія»

ХУДЕНКО МИКОЛА СТЕПАНОВИЧ

Посада, предмет, який викладає Викладач, історія, географія, основи філософії

Кваліфікаційна категорія I категорія

Педагогічне звання

Тема досвіду : «Впровадження інноваційних технологій на уроках історії»

Анотація досвіду:

Викладач приділяє увагу сучасним методам проведення уроків, разом з учнями проводить пошукову роботу з історії рідного краю. Цей матеріал використовується для проведення виховних заходів серед учнів, що сприяє патріотичному вихованню і зростанню національної свідомості, любові до Батьківщини.

Для кращого сприйняття матеріалу учнями, викладач використовує наочність, роздатковий матеріал, схеми, плакати.

Створено комплексно-методичне забезпечення предметів, в співпраці з викладачем ДПМ Руденко Ю.В. проводять тижні, присвячені Дню Перемоги, Дню Збройних сил України, Дню визволення Херсона, що підвищує рівень патріотичного виховання учнів.

Микола Степанович приймає участь в житті козацького куріня, залучаючи своїх учнів до членства в цьому полку.

НІКІТЕНКО НАТАЛІЯ АНДРІЇВНА

Посада, професія, за якою майстер здійснює підготовку:

майстер виробничого навчання , штукатур, лицювальник-плиточник, маляр.

Кваліфікаційна категорія I категорія

Педагогічне звання

Тема досвіду : «Розвиток професійної майстерності учнів»

Анотація досвіду:

Основний принцип роботи Наталії Андріївни – від відомого –до невідомого, від простого до складного. При цьому надає перевагу впровадженню в навчальний процес сучасних будівельних технологій та матеріалів. Під час підготовки до уроку Наталія Андріївна ретельно

продумує зміст, форми та методи проведення уроку, його структуру, залежну від мети, яка ставиться перед учнями. Вона вміло підбирає необхідну наочність, прилади та матеріали, які сприяють якісному засвоєнню учнями навчального матеріалу. Головні напрямки педагогічної діяльності Нікітенко Н.А. – розвиток професійних умінь та навичок учнів; умінь застосовувати свої знання на уроках виробничого навчання та під час проходження виробничої практики.

Учні Нікітенко Н.А. постійно беруть участь у виставках учнівської творчості та конкурсах професійної майстерності. Результат плідної роботи майстра: учень Дроненко Олександр посів третє місце на всеукраїнському конкурсі фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії лицювальник-плиточник у 2005 році; а учень Семенчук Денис посів перше місце на всеукраїнському конкурсі фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії маляр у 2009 році.

**ХЕРСОНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ СУДНОБУДІВНИЙ ЛІЦЕЙ,
Острівське шосе, 1,
телефон (0552) 27-26-59**

Решетько Тетяна Олександрівна

Викладач хімії та біології, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Тема досвіду: Нетрадиційні форми і методи проведення уроків.

Анотація досвіду:

Викладач розробила навчально-методичні посібники з предмету «Хімія»: «Матеріали професійної спрямованості з предмету «Хімія»», «Інноваційні технології на уроках хімії» «Навчати незвично, навчати цікаво» (позакласні заходи).

В своїй роботі впроваджує новітні технології, використовує опорні конспекти та логічні схеми.

Кабінет хімії повністю комплексно-методично забезпечений різноманітним матеріалом з усіх розділів програми.

Стаття Тетяни Олександрівни «Використання новітніх технологій на уроках хімії в професійно-технічному ліцеї» була опублікована в науково-методичному збірнику Всеукраїнської науково-практичної конференції з теми: «Уніфікація природничо-математичної освіти в контексті Європейського виміру».

Матеріали її уроків були надруковані в журналі «Все для вчителя» та «Джерела».

Вічна Оксана Володимирівна

Викладач математики, спеціаліст вищої категорії

Тема досвіду: Професійна спрямованість уроків математики, використання алгоритмів та опорних схем на уроках математики.

Анотація досвіду:

Впроваджує в навчальний процес комп'ютерні технології: демонстраційні презентації, відеоматеріали. Розвиває творчі здібності через виготовлення моделей геометричних тіл учнями.

Використовує задачі з професійною спрямованістю. З цієї теми викладачем виданий методичний збірник «Особливості роботи викладача математики в ПТНЗ». Прищеплює любов до предмету, спонукає до розвитку логічного мислення та творчих здібностей під час проведення позакласних заходів.

Яловіцька Ніна Дмитрівна

Викладач української мови та літератури, спеціаліст вищої категорії

Тема досвіду: Використання нестандартних методів та прийомів на уроках української мови та літератури.

Анотація досвіду:

Викладач у своїй роботі постійно впроваджує різноманітні форми і методи навчання, виховує в учнів любов до рідної мови, бережливе ставлення до традицій. Її уроки завжди проходять нетрадиційно. Підтвердженням цього є також проведені показові уроки: урок-елегія «Не відлюбив свою тривогу ранню» (за творчістю В. Стуса), урок-реквієм «У пошуках тіней забутих предків» (за однойменною повістю М.Коцюбинського); уроки-конференції, уроки-театри та інші.

На уроках плануються і здійснюються міжпредметні зв'язки. Викладачем розроблені завдання з використанням професійної лексики з усіх професій, які отримують учні в ліцеї. Досягає результативності в роботі через залучення учнів до пошукової роботи, читання художньої літератури, участі в позакласних заходах. Однією з форм роботи є проблемне навчання.

Навчально-методичним забезпеченням уроків є розроблена система текстів, різнорівневі вправи, тестові завдання.

Кабінет Ніни Дмитрівни – це сучасна творча лабораторія, яка відповідає вимогам сьогодення.

Уроки викладача надруковані в журналі «Все для вчителя».

Чорна Олена Миколаївна

Майстер виробничого навчання I категорії, викладач спецтехнології з професії «Оператор комп'ютерного набору, діловод», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Тема досвіду: Розвиток самостійної творчої діяльності учнів.

Анотація досвіду:

Викладач розробила «Навчальний посібник» - практикум з професійно-теоретичної підготовки для учнів, які навчаються за професією «Оператор комп'ютерного набору, діловод», в якому систематизувала теоретичний матеріал і розробила ЛПР зі спецтехнології та виробничого навчання при роботі на електронно-обчислювальних машинах. У посібнику всі теми викладені в логічній послідовності, супроводжуються таблицями, схемами, малюнками, тестами, словниками.

Майстерня викладача має весь необхідний перелік комплексно-методичного забезпечення професії. Професійна майстерня обчислювальної техніки забезпечена сучасною комп'ютерною технікою, дидактичним матеріалом згідно Стандарту з професії «Оператор комп'ютерного набору, діловод». Розроблені та використовуються програмні засоби: Універсальна тестова програма, яка може бути використана для всіх предметів і професій, навчально-контролюючі та тестуючі програми з цих тем при підготовці спеціалістів операторів комп'ютерного набору, відео уроки з курсу «Спецтехнологія».

Козлов Віктор Львович

Викладач електротехніки, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Тема досвіду: Вивчення електротехніки в опорних конспектах.

Анотація досвіду:

Викладач розробив навчальний посібник «Електротехніка в опорних конспектах», який містить відомості з відповідної теми, розглядаються будова, принцип дії, використання електричних приладів, пристроїв, машин та апаратів. В кінці кожного блоку наведені контрольні запитання за різними рівнями оцінювання.

Снегур Любов Артемівна

Викладач предметів «Технічне креслення» та «Охорона праці», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Тема досвіду: Використання інноваційних методів навчання на уроках. Комплексно-методичне забезпечення предметів «Охорона праці» та «Технічне креслення».

Анотація досвіду

Використання комп'ютерних технологій на уроках спецдисциплін. Вивчення предмету «Охорона праці» за допомогою дидактичних алгоритмів навчання. Викладання предмету «Технічне креслення» за допомогою схеми «Від навчального блоку до «Свята знань».

Мамчур Микола Андрійович

Майстер виробничого навчання з професії «Слюсар з ремонту автомобілів», майстер I категорії.

Тема досвіду: Проведення лабораторно-практичних робіт з професії «Слюсар з ремонту автомобілів».

Анотація досвіду:

В посібнику «Лабораторно-практичні роботи з професії «Слюсар з ремонту автомобілів» (I та II модулі) автор представив проведення лабораторних робіт з предмету «Спецтехнологія» згідно державного Стандарту. В навчальному посібнику вказано порядок проведення ЛПР, представлені ілюстровані інструктивно-технологічні карти для дизельних та карбюраторних автомобілів, подано перелік приладів та інструментів для проведення лабораторно-практичних робіт, тестові завдання, які дозволяють визначити рівень засвоєння учнями теоретичного матеріалу.

Гущіна Валентина Іванівна

Старший майстер, викладач спецтехнології з професії «Слюсар з ремонту автомобілів», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Тема досвіду: Використання опорних конспектів на уроках спецтехнології.

Анотація досвіду:

Викладач розробила навчальний посібник «Слюсарна справа в опорних конспектах», в якому систематизувала теоретичний матеріал у чітку технологічну послідовність слюсарних операцій, що наближують теоретичну підготовку до виробничого навчання. У посібнику всі теми з програми викладені в логічній послідовності, супроводжуються класифікаційними таблицями, схемами, малюнками, тестами. До кожного виду слюсарної обробки дано призначення, класифікація видів інструменту, матеріал, якість обробки, послідовність виконання прийомів, дефекти та способи їх усунення.

Омельченко Борис Володимирович

Майстер виробничого навчання з професії «Складальник корпусів металевих суден», майстер I категорії.

Тема досвіду: Використання новітніх технологій в суднобудуванні на уроках спецтехнології та виробничого навчання.

Анотація досвіду:

Проведення уроків виробничого навчання з використанням нових матеріалів у суднобудуванні (зварювання порошковим та самозахисним дротом). Виготовлення моделей і макетів складових частин судна для практичного вивчення розбирання та складання конструкцій на уроках виробничого навчання.

Здійснення міжпредметних зв'язків з кресленням, спецтехнологією, інформаційними технологіями.

Застосування ЕОМ при проведенні державної підсумкової атестації.

Пономаренко Володимир Григорович

Майстер виробничого навчання з професії «Електрогазозварник», майстер I категорії.

Тема досвіду: Використання новітніх технологій в зварювальному виробництві.

Анотація досвіду:

Проведення уроків виробничого навчання та уроків спецтехнології з використанням новітніх технологій: Напівавтоматичне зварювання порошковим та самозахисним дротом в середовищі CO₂, що забезпечує подвійний захист зварювальної дуги, дає високу ефективність роботи. Застосування кондукторів і шаблонів для покращення якості зварювання поточного методу для прискорення випуску армокаркасів у суднобудуванні.

ПТУ-6 смт.БІЛОЗЕРКА

**73489, Херсонська область, Білозерський район,
селище Петрівське, тел./факс 8 – 247, 33 – 6 – 27.**

Фатєєва Валентина Володимирівна.

Посада: викладач суспільних дисциплін.

Кваліфікаційна категорія: I категорія.

Тема досвіду: Інтерактивне навчання.

Анотація досвіду: Фатєєва Валентина Володимирівна в процесі викладання предметів набула педагогічний стиль роботи, який відзначається демократичним відношенням до учнів з урахуванням індивідуальних здібностей та нахилів. Намагаючись донести мету діяльності в навчанні та вихованні до свідомості кожного учня, залучає до активної участі в роботі, оптимально розподіляє навантаження, заохочує активність, розвиває ініціативу та інше. Вчить учнів здійснювати самоаналіз та самоконтроль в своїх діях.

Викладання предметів здійснюється на сучасних дидактичних принципах, новітніх технологічних технологіях і психологічних вимогах до

уроку. Особливу увагу приділяє зв'язку з життям, професійною підготовкою; науковості, наочності, доступності і системності навчання; міцності засвоєння знань, формуванню в учнів вмінь і знання в практичній діяльності.

Навчально-пізнавальну діяльність учнів організовує сучасними методами, з них більше всього використовує інтерактивне навчання, створення ситуації інтересу до навчального діяльного матеріалу, проведення пізнавальних ігор, навчальних дискусій.

Створила методичне забезпечення предметів. Розробила опорні конспекти, таблиці, схеми, роздавальний дидактичний матеріал.

Для вдосконалення своєї педагогічної майстерності: цікавиться новинками періодики, апробує нові навчальні програми, знаходиться у пошуку нових, більш діючих методів прийомів та форм роботи.

НОВОКАХОВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ЛЦЕЙ,

**Херсонська область, м. Нова Каховка, вул. Першотравнева, 28;
(05549) 7-21-62;**

Дуденко Олександр Васильович

Посада : керівник фізвиховання, викладач фізичного виховання, Захисту Вітчизни.

Категорія, педагогічне звання : Спеціаліст I категорії

Тема досвіду: «Самоконтроль учнів на уроках фізичного виховання»

Анотація досвіду: На уроках фізичного виховання під час самостійних занять (відпрацювання навичок ведення м'яча, оволодіння тактикою ловлі-передачі м'яча) викладач Дуденко О.В. передає навички оцінювання стану свого організму за суб'єктивними та об'єктивними напрямками самоконтролю, вправами і тестами (штрафний кидок, передача м'яча, стрибок у довжину з місця). Самостійно оцінюючи стан свого організму, кожен учень має можливість визначити індивідуальні фізичні якості: силу, швидкість, гнучкість, координацію рухів. Традиційними стали такі позакласні заходи та змагання серед учнів ліцею, як «Козацький гарт», «Старти надій», «Олімпійські резерви». Під час цих змагань, учні демонструють високі результати, підвищують фізичний стан, переможці мають змогу розкрити свої таланти під час обласних змагань.

2. Дарієнко Тетяна Олексіївна

Посада : викладач фізики та астрономії

Категорія : спеціаліст вищої категорії

Тема досвіду: «Підвищення якості викладання фізики за рахунок впровадження новітніх освітніх технологій»

Анотація досвіду: Дарієнко Т.О. у своїй роботі найбільшу увагу приділяє інтерактивним методам, бо як вона вважає, урок проводиться не для учнів, а разом з ними. Дуже часто на уроках астрономії Тетяна Олексіївна використовує метод проектів. Також багато уваги вона приділяє позаурочній роботі. Гурток «Квант» проводить значну дослідницьку роботу та роботу по виготовленню діючих моделей (дослід Ерстеда, станок Ампера, вирощування кристалів солі та ін.), які гуртківці представляють на науково-практичних конференціях. Вона розробила цікаві форми роботи на уроці: фізичний диктант, інтерактивні вправи «Допоможи розз'яві», «Бліцопитування», якісні задачі.

3. Карпенков Олександр Федорович

Посада : викладач спецдисциплін машинобудівної галузі.

Категорія : спеціаліст I категорії

Тема досвіду: «Забезпечення електронним супроводом уроків теоретичного навчання».

Анотація досвіду: Карпенков О.Ф. працює над розробкою методичних рекомендацій для виконання лабораторно-практичних занять з професії «Електрогазозварювальник; контролер зварювальних робіт», в яких відображено критерії того, що повинен учень знати, вміти по конкретній темі лабораторно-практичної роботи, поетапні рекомендації щодо виконання роботи; запитання до самоконтролю; запитання для перевірки якості знань. Олександр Федорович займається створенням схем, технічних малюнків, креслень в електронному форматі, що активізує пізнавальну діяльність учнів, допомагає чітко усвідомити схему, розібратися у вивчаємому матеріалі.

4. Василішен Володимир Іванович

Посада : майстер виробничого навчання з професії «Токар; фрезерувальник»

Категорія : майстер II категорії

Тема досвіду: «Підготовка висококваліфікованого робітника для сучасного регіонального ринку праці».

Анотація досвіду: При підготовці учнів з професії «Токар; фрезерувальник» до виробничої практики адміністрацією ліцею заключаються договори з підприємствами міста та області, які мають промислово-виробничі специфічні напрями. Саме під час виробничого

навчання основним пріоритетним завданням майстер виробничого навчання Василішен В.І. вбачає надання учням основних знань, вмінь та навичок відповідно до специфічного напрямку підприємств, на які працевлаштовують учнів. Під час контрольно-перевірочних уроків Володимир Іванович запрошує представників підприємств дорадчого комітету. Це моделює тісну співпрацю роботодавців з майбутніми фахівцями. Такі відкриті уроки мобілізують активну пізнавальну та творчу діяльність учнів, підвищують їхню зацікавленість до оволодіння цією професією.

5. Ткаченко Ніна Євсївна

Посада : викладач спецдисциплін сфери обслуговування.

Категорія : спеціаліст II категорії

Тема досвіду: «Застосування інноваційних технологій на уроках теоретичного навчання при підготовці висококваліфікованих робітників сфери обслуговування для сучасного ринку праці».

Анотація досвіду: Ткаченко Н.Є. є не тільки провідним викладачем, але й головою методоб'єднання сфери обслуговування, а також очолює творчу групу викладачів, яка працює саме над впровадженням освітніх інноваційних технологій. Ніна Євсївна проводить нетрадиційні уроки (урок-гра, бінарний урок, урок-конференція, урок-екскурсія і т.д.). Творчою групою викладачів та майстрів сфери обслуговування був розроблений збірник тестів з професії «Продавець продовольчих та непродовольчих товарів». Наразі йде робота по створенню міні-підручника з професії «Офіціант. Бармен», створюється відеотека науково-популярних відеофільмів по темам програм відповідних спецдисциплін.

**ХЕРСОНСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ
РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА
вулиця Жовтневої революції,45
тел. 49-29-72**

1. Зарицька Валентина Володимирівна

Посада : викладач предмету «Технологія приготування борошняних кондитерських виробів з основами товарознавства»

Кваліфікаційна категорія – «спеціаліст вищої категорії»

Тема досвіду: «Удосконалення дидактичного забезпечення уроків предмету «Технологія приготування борошняних кондитерських виробів з основами товарознавства» з метою розвитку творчих здібностей учнів з професії кондитер»

Анотація досвіду

Викладач спрямовує свою педагогічну діяльність на формування творчої особистості учня. З цією метою використовує різні нетрадиційні форми та методи навчання, які спонукають учнів до пошукової, дослідницької роботи. Одним із головних напрямків у роботі, в першу чергу, зацікавити учнів до навчання. З реалізацією цієї мети Валентина Володимирівна більше уваги приділяє навчальним фільмам, які створює разом з учнями на підприємствах, де учні проходять виробниче навчання. До кожної теми розроблений дидактичний матеріал (картки-завдання, таблиці, схеми, опорні конспекти з технології приготування борошняних кондитерських виробів).

2. Бороденко Любов Анатоліївна

Посада : викладач предмету «Устаткування підприємств харчування»

Кваліфікаційна категорія – «спеціаліст вищої категорії»

Педагогічне звання «викладач-методист»

Тема досвіду: «Впровадження нових педагогічних технологій з метою формування творчої ініціативної особистості майбутнього кваліфікованого робітника»

Анотація досвіду

З цією метою на уроках впроваджуються нові форми та методи викладання. Пріоритет віддається роботі в «малих групах» або мікрогрупах, що надає можливість учням набути навичок для спілкування та співпраці, вміти чітко висловлювати власну думку, злагоджено працювати у команді; проводяться «уроки-захисти творчих робіт», на яких учні демонструють схеми з техніки безпеки та принципи дії устаткування для яких їм потрібні не тільки знання, а й уміння розвивати пам'ять, уяву, увагу, зацікавленість предметом; уроки-дискусії, уроки-конференції, уроки - прес-конференції, які дають можливість виявити різні позиції з певної проблеми або з суперечливого питання, порівняти різні види устаткування та самостійно знайти перевагу одного виду над іншим.

3. Тупчієнко Людмила Яківна

Посада : майстер виробничого навчання

Педагогічне звання «майстер виробничого навчання II категорії»

Тема досвіду: «Вивчення та впровадження у виробниче навчання досвіду роботи кондитерського цеху «Херсонський оптовий дім-02» по оздобленню кондитерських виробів».

Анотація досвіду.

Людмила Яківна відноситься до майстрів-новаторів. Вона першою серед майстрів взяла участь на кращий урок-проект «Крок у майбутнє».

Під її керівництвом учнями групи кухар-кондитер був розроблений проект, в основу якого покладено дослідницьку роботу по впливу якості дріжджів на якість дріжджових виробів.

Першою почала опановувати секрети роботи з шоколадом, переймаючи досвід кращих спеціалістів Бельгійської Академії шоколаду.

З метою дидактичного забезпечення програми, передбаченої державними стандартами, Людмила Яківна розробила міні-посібники з тем: «Десерти», «Приготування цукерок», «Приготування мармеладу».

ХЕРСОНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛЦЕЙ ЗВ'ЯЗКУ І ПОЛІГРАФІЇ

м. Херсон, вул. І. Кулика, 147,

тел. (0552) 35-24-36, 36-61-58

1. Кучерюк Ольга Антонівна

Посада: Викладач,

Предмет, який викладає: Обладнання швейних підприємств, технологія виготовлення одягу, технологія швейних виробів, технологія розкрою, конструювання одягу.

Кваліфікаційна категорія: Спеціаліст вищої категорії

Тема досвіду: Використання інтерактивних методів навчання на уроках теоретичного навчання

Анотація досвіду: Використання інтерактивних методів навчання сприяє активізації навчального процесу як при вивченні нового матеріалу, так і при закріпленні вивченого. Кучерюк Ольга Антонівна має певний досвід щодо проведення нестандартних уроків з використанням інформаційних технологій, ігрових елементів та уроків-проектів. Гра як метод навчання є досить результативною та продуктивною, вона стимулює інтерес до навчання, ігри використовуються з метою активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках. Підготовка проекту передбачає поглиблене вивчення першоджерел, вміння пов'язувати теоретичні положення зі специфікою власного досвіду, вимагає здійснення детального аналізу теоретичних підходів до вирішення проблеми та формулювання практичних висновків. Досвід показує, що така робота подобається учням, вона надає широкий простір для самодіяльності.

2. Кирпа Тетяна Сергіївна

Посада: Викладач

Предмет, який викладає: Всесвітня історія, Історія України, основи філософії

Кваліфікаційна категорія: Спеціаліст II категорії

Тема досвіду: Інноваційні методи викладання історії

Анотація досвіду: Історія – це така шкільна дисципліна, яка розкриває перед учнями не лише особливості розвитку суспільства, а ще прививає їм смак до духовної сторони існування суспільства. Тому Кирпа Т.С. ставить перед собою завдання: включити у свою практичну діяльність альтернативну інтерпретацію тих чи інших фактів, розмаїття підходів до вивчення нового матеріалу. Кирпа Т.С. вміло впроваджує у навчальний процес інноваційні методи викладання історії у поєднанні з

традиційними підходами у навчанні, що дозволяє розвивати творчий потенціал кожного учня.

Тетяна Сергіївна проводить уроки з використанням інтерактивних технологій: рольових ігор, ток-шоу, уроків-проектів, уроків у формі конференції, проведення мозкового штурму за принципом «акваріум», робота в малих групах (вправи: «дзеркало», «ажурна пилка»).

3. Ільченко Олена Василівна

Посада: Викладач

Предмет, який викладає: Основи правових знань; основи ринкової економіки

Кваліфікаційна категорія: Спеціаліст I категорії

Тема досвіду: Формування активної життєвої позиції молоді шляхом використання інтерактивних технологій навчання на уроках правознавства та поєднання різних форм позакласної роботи.

Анотація досвіду: У період становлення нового суспільства в Україні, формування в учнів активної життєвої позиції є надзвичайно актуальним. Реалізувати це завдання можна лише в безперервному поєднанні навчальної діяльності та виховної роботи з учнями.

Одним із ефективних шляхів досягнення зазначеної мети є використання інтерактивних технологій навчання.

Ільченко О.В. використовує активні методи навчання, що сприяє активізації навчального процесу як при вивченні нового матеріалу, так і при закріпленні вивченого.

На своїх уроках Олена Василівна використовує інтерактивні технології: творчі завдання, роботу в малих групах, різні види ігрової діяльності.

У позакласній роботі значну увагу приділяє інтелектуальним іграм та заходам, на яких учні можуть проявити свої здібності.

Надзвичайно ефективною формою співпраці з учнями є молодіжний клуб, створений Ільченко О.В.

4. Леонова Надія Андріївна

Посада: Викладач

Предмет, який викладає: Українська мова та література

Кваліфікаційна категорія: Спеціаліст вищої категорії, старший викладач

Тема досвіду: Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури

Анотація досвіду: Як зробити урок не тільки цікавим, а й захоплюючим, як перетворити його на годину естетичної насолоди,

хвилюючу мандрівку з учнями в незвідані світи, в таємниці людського серця, щоб він йшов від люблячого серця до щирих дитячих вуст? Ця думка спонукає Леонову Н.А. до пошуку найефективніших методів та прийомів навчання, які б допомагали з найбільшою силою і повнотою донести до своїх вихованців «вогонь в одежі слова». Тому Леонова Н.А. на уроках створює особливу творчу атмосферу, застосовує такі методи і прийоми аналізу тексту, які активізують розумову діяльність, викликають у дітей певні емоції, ставить різноманітні запитання, що спонукають цікавитися не лише конкретними фактами, викладеними у змісті твору, але й аналізувати їх, з'ясовуючи причини певних подій.

Леонова Н.А. вміло впроваджує у навчальний процес нові технології навчання. Має певний досвід щодо проведення нестандартних уроків: урок-нарис, урок-дослідження, урок-реквієм, урок-прес-конференція, урок-пам'ять, бінарні уроки, зміст яких тематично пов'язаний з історією, зарубіжною літературою, музикою. На заняттях учні залучаються до ділових ігор та драматичної імпровізації.

5. Марковська Наталія Георгіївна

Посада: Заступник директора з навчальної роботи

Предмет, який викладає: Інформаційні системи технології обліку; інформатика

Кваліфікаційна категорія: Спеціаліст вищої категорії, старший викладач

Тема досвіду: Застосування комп'ютерних технологій в бухгалтерському обліку

Анотація досвіду: Головним в роботі Марковської Н.Г. є стимулювання майбутніх конторських службовців (бухгалтерія) до оволодіння автоматизацією бухгалтерського обліку шляхом опанування роботи з програмою «1С:Підприємство».

З метою активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку загально-навчальних і спеціальних навичок, формування вміння застосовувати здобуті знання на практиці, викладач використовує різні форми та методи роботи з учнями на уроці: проблемний підхід, евристична бесіда, створення практичних ситуацій, повторне опрацювання недостатньо засвоєного матеріалу, самостійна робота, різні форми перевірки знань, інноваційні технології.

Викладач працює над удосконаленням дидактичного матеріалу. Створює міні-підручники, робочі зошити, які сприяють кращому засвоєнню учнями прикладних програм «1С:Підприємство (версія 7.7)», «Офіс 2000», «1С:Торгівля».

6. Нечепоренко Тетяна Миколаївна

Посада: Майстер виробничого навчання

Професія, за якою майстер здійснює підготовку: Оператор комп'ютерної верстки

Педзвання: Майстер в/н I категорії

Тема досвіду: Поєднання різних моделей навчання

Анотація досвіду: Активізація пізнавальної діяльності учнів без розвитку їх пізнавального інтересу не лише важке, але й практично неможливе завдання. Ось чому в процесі навчання Нечепоренко Т.М. підбирає такі форми проведення уроків, які сприятимуть підвищенню інтересу до предмета, зроблять його цікавим і результативним. Серед них: КВК – урок, який може згуртувати групу, довести, що лише зацікавленні, цілеспрямовано налаштовані на здобуття знань учні можуть здобути перемогу, уроки з використанням опереджувального навчання – учневі ставиться завдання, самостійно провести практичну частину уроку, учень повинен самостійно вивчити прийоми роботи в різних програмах та вдосконалити їх, такі уроки потребують гарних знань із предмета, а також спонукають до опрацювання додаткових джерел. Досвід показує, що такий взаємообмін знаннями дає добрі результати. При використанні такого прийому виграють всі учасники процесу. Молоді інструктори (учні), відчують себе впевненими в своїх знаннях, самостверджуються, отримують навички організаторів, а їхні товариші краще засвоюють матеріал, оволодіваючи складними для них прийомами.

7. Семенченко Юлія Станіславівна

Посада: Майстер виробничого навчання

Професія, за якою майстер здійснює підготовку: Оператор комп'ютерної верстки

Педзвання: майстер виробничого навчання

Тема досвіду: Дидактичні засоби контролю і перевірки знань і умінь учнів

Анотація досвіду: Семенченко Ю.С. має певний досвід щодо проведення уроків виробничого навчання за сучасними інформаційними технологіями, на яких використовуються проектний та проблемний підходи, які сприяють підвищенню успішності учнів, розвитку їх творчих здібностей. Розробила уроки «Комп'ютерна графіка», «Access. Створення таблиці в режимі таблиці. Робота з даними», «Основи ПК. Використання файлових менеджерів», «Текстовий редактор Word. Обчислення в таблицях».

Майстер в/н під час вступного інструктажу застосовує різні способи навчальної взаємодії учнів і майстра: програмований контроль знань дає можливість удосконалити навички роботи на ПК, фронтальне опитування сприяє розвитку професійного мовлення учнів, внаслідок чого спостерігається вільне володіння учнями спеціальною

термінологією. Юлія Станіславівна розробляє для учнів творчі завдання, кросворди, ребуси, чим спонукає їх до пошукової діяльності.

ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ № 14
Херсонська обл., м. Нова Каховка, пр. Перемоги – 1,
т. 7-10-44

1.

КОВАНОВА Тетяна Олексіївна

Викладач хімії та біології

Кваліфікаційна категорія,

педагогічне звання

“спеціаліст вищої категорії”, “старший викладач”

Тема досвіду

«Використання міжпредметних зв'язків у викладанні природничих наук як засіб формування екологічного мислення»

Анотація досвіду

Викладач вважає, що екологічна освіта – суттєва частина загальної освіти школярів. Екологічна освіта повинна поєднуватись з екологічним вихованням цілеспрямовано, вміло, на моральній основі.

На уроках хімії та біології викладач дає завдання екологічного змісту з певною педагогічною метою: сформувати відповідальне ставлення до природи та до власного здоров'я. Використання міжпредметних зв'язків на уроках хімії та біології дає змогу зробити навчання професійно спрямованим, а складні наукові поняття простими та зрозумілими.

З метою систематизації професійно спрямованого дидактичного матеріалу викладач розробила схему-облік матеріалів відповідно до професій (для кухарів, гувернерів, учнів металообробних професій).

2.

КИРКОВСЬКА Антоніда Олександрівна

Викладач української мови та літератури

Кваліфікаційна категорія,

педагогічне звання

“спеціаліст вищої категорії”, “старший викладач”

Тема досвіду

«Виховання особистості засобами художнього слова»

Анотація досвіду

Викладач прагне «вчити учнів жити, як слід» засобами літератури. Щоб викликати в учнів бажання працювати на уроці, мислити, розмірковувати, використовує методичні інновації. Викладач переконалась, що інтерактивні форми навчання виховують учня –творця, який з різних джерел інформації може вибрати головне.

В її педагогічному арсеналі – уроки-екскурсії, уроки-зустрічі, уроки-мандрівки, які завжди насичені глибоким виховним змістом та спрямовані на підвищення рівня духовної культури учнів.

Її проекти «Зоряна журба А.Бахути» та «Волонтерська робота гувернерок», відзначені в обласному конкурсі Дипломом І ступеня, а методична розробка уроку «Літературно-мистецька Херсонщина» - Дипломом ІІ ступеня.

3.

ПСТУХОВА Тамара Миколаївна

Викладач зарубіжної літератури

Кваліфікаційна категорія,

педагогічне звання

“спеціаліст вищої категорії”, “старший викладач”

Тема досвіду

«Система позакласної роботи в училищі як засіб формування духовності підлітків»

Анотація досвіду

Як викладач . впевнена, що дозвілля учнів треба організовувати, а за допомогою позакласних заходів можна формувати в учнів загальнолюдські цінності. Викладач створила методичні розробки: “ Застосування методу творчого проекту у виховній роботі”, “Формування духовності засобами позакласної роботи”, “Активізація мисленнєвої діяльності учнів, розвиток творчих здібностей в позаурочній роботі”. Вона започаткувала “Літературні вітальні”, засідання яких проходять щорічно. Була керівником проекту “Застосування методу творчого проекту у виховній роботі”. Організовувала волонтерську діяльність , під її керівництвом у 2008 році був створений загін “Альтруїст”.

4.

ЧЕРНОВА Лідія Миколаївна

Викладач української мови та літератури

Кваліфікаційна категорія,

педагогічне звання

“спеціаліст вищої категорії”, “старший викладач”

Тема досвіду

«Робота класного керівника з вихованцями»

Анотація досвіду

Викладач вважає, що її мета як педагога та класного керівника – знайти стежку до дитячого серця.

Її основний засіб навчання і виховання при викладанні літератури – це образність.

Чернова Л.М. – неперевершений майстер діалогу, вчить своїх вихованців щиро та грамотно висловлювати свої думки. В позакласній діяльності Лідія Миколаївна з перших днів знайомиться з кожним учнем

групи (відвідує вдома, придивляється до них, прислухається до кожного слова, коли залишає після уроків для індивідуальної роботи та чергування). До педагогічно запущених дітей здійснює індивідуальний підхід, бореться проти злоби добрим словом, прикладом з життя, літератури. Використовує похвалу як виховний засіб, бо кожного, навіть самого «тяжкого» учня, є за що похвалити.

Класний керівник вважає, що виховувати учнів треба завжди на уроках, на класних годинах, на дозвіллі. Тому до участі в класних заходах залучає усіх: і талановитих, і не дуже, бо головне – сам процес підготовки, під час якого учні вчаться співпрацювати, спілкуватись, позбавляти комплексів.

5

Ходус Іван Іванович

Керівник фізичного виховання, викладач фізичної культури і здоров'я

Кваліфікаційна категорія,

педагогічне звання

“спеціаліст вищої категорії”

Тема досвіду

«Способи формування в учнів позитивного ставлення до фізичного розвитку»

Анотація досвіду

Викладач усвідомлює свою відповідальність за фізичний розвиток вихованців й залежність здоров'я нації від стану фізичного виховання. Тому формує в учнів мотивацію до фізичного розвитку та здорового способу життя, виховує звичку регулярно займатися фізичними вправами і спортом.

В систему фізичного виховання викладача входять: проведення уроків фізичної культури, робота спортивних гуртків і секцій, проведення училищних та участь у міських змаганнях, індивідуальні домашні завдання. Кожен урок викладача має розділ «Теоретичні відомості», під час якого викладач розповідає про техніку виконання вправи, її вплив на організм людини, історію того чи іншого елемента, правила змагань або історію спортивних знарядь. Такий прийом сприяє зацікавленню учнів та вихованню позитивного ставлення до фізичного розвитку і дає змогу перепочити від фізичних вправ. Рухові навички, витривалість викладач розвиває методом кругового тренінгу. Враховує професійні потреби учнів. В групах слюсарів і токарів більше вправ на силову підготовку, електрикам підбирає вправи на координацію рухів, кухарям – на формування уваги, телемайстрам – дихальну гімнастику.

6

Лочехін Юрій Аркадійович

Викладач фізичної культури і здоров'я

Кваліфікаційна категорія,

педагогічне звання

“спеціаліст вищої категорії”

Тема досвіду

«Валеологічна спрямованість уроків фізичної культури і здоров'я»

Анотація досвіду

Викладач основною метою своїх уроків вважає збереження і зміцнення здоров'я, розвиток основних фізичних якостей та рухових здібностей, підвищення рівня фізичної підготовки юнаків допризовного віку і дівчат. Тому будує свої уроки з урахуванням найсприятливіших вікових та анатомо – фізіологічних періодів розвитку та оздоровлення організму дитини періоду ранньої юності (15-18 років). Юрій Аркадійович формує в учнів навички дотримання особистої гігієни, загартування організму, профілактики захворювань, дотримання правил техніки безпеки, навчає фізичним вправам для запобігання порушення постави, зняття втоми. Використовує рухливі і народні ігри, елементи спортивних ігор, окремих видів спорту, основ техніки використання загальнорозвивальних вправ, вправ художньої і ритмічної гімнастики, вправ ковзаняра, лижника та плавця. Розробив посібники для учнів:

- методичні рекомендації з основ методики спортивного тренування та розвитку основних фізичних якостей;
- рухової активності;
- техніки метання м'яча на заняттях фізичної культури;
- дозування навантаження;

основи методики і організація самостійних занять фізичними вправ

Херсонське вище професійне комерційне училище проспект Сенявіна, 26; телефон: 33-80-35

1. Гаврилюк Ірина Анатоліївна, викладач англійської мови

перша кваліфікаційна категорія

Тема досвіду: «Розвиток творчих здібностей учнів на уроках і в позаурочний час»

Анотація досвіду:

Розвиток творчих здібностей учнів викладач здійснює різноманітними методами стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Ефективно запроваджує інформаційні та телекомунікативні, інтерактивні і проектні технології. Викладачем накопичено досвід впровадження таких інтерактивних методів як дискусія, рольова гра, мікрофон, робота в мікрогрупах. Оформлені методичні розробки уроків з використанням інтерактивних методів. До багатьох уроків англійської мови створені слайдові презентації, які використовуються на уроці при вивченні і закріпленні навчального матеріалу.

В своїй педагогічній діяльності Гаврилюк І.А. використовує проектну технологію, яка на думку викладача активізує суб'єктну позицію учня в педагогічному процесі і відкриває широкі можливості формування власного життєвого досвіду кожного вихованця.

Викладачем постійно здійснюється професійне спрямування предмету. З цією метою розроблені різноманітні завдання, вправи, які підібрані за темами і надруковані окремими збірками: «Meals», «Money», «Shops & Shopping».

Гаврилук І.А. організовує позаурочну роботу учнів шляхом впровадження нетрадиційних форм і методів. Узагальнено методичні розробки нестандартних засідань гуртка з англійської мови на друкованих і електронних носіях.

2. Севериненко Тетяна Ігорівна, викладач товарознавства продовольчих товарів, вища кваліфікаційна категорія

Тема досвіду: «Формування професійної компетенції учнів та розвиток їх творчих здібностей»

Анотація досвіду:

Севериненко Т.І. спрямовує свою педагогічну діяльність на розвиток активної діяльності учнів на уроках і в позаурочний час. З цією метою викладач запроваджує такі продуктивні методи як евристична бесіда, робота в мікро- групах, демонстрація, дослідження, робота в парах. Викладачем розроблено комп'ютерний супровід до уроків, який включає електронні презентації асортиментних груп товарів (схеми, таблиці), новітні технології виробництва, маркування і тестування.

Значний досвід накопичено викладачем з організації проектної діяльності учнів, створені презентації проектів «Безалкогольні напої», «Кондитерська фабрика: минуле, сьогодення, майбутнє».

Севериненко Т.І. організовує дослідницьку роботу учнів по вивченню новітнього асортименту товарів місцевого виробника. Результатом цієї роботи стало створення проспектів асортименту хлібобулочних виробів Херсонських хлібо заводів, асортименту винзаводу «Белозерський» та інформаційного колажу «Асортимент Херсонської кондитерської фабрики».

Викладач впроваджує нетрадиційні форми проведення засідань предметного гуртка, які оформлені у вигляді методичних розробок.

3. Клименко Олена Володимирівна, викладач математики та інформатики, вища кваліфікаційна категорія

Тема досвіду: «Використання на уроках математики інноваційних технологій навчання».

Анотація досвіду:

Досвід Клименко О.В. представлено у вигляді Web-сайту, на першій сторінці якого представлено педагогічне кредо:

Навчаючи інших,

Вчитись самій.

В житті все робити з любов'ю.

За кожний мій вчинок,

Щоб діти могли

Згадати мене добрим словом.

Викладач поставила перед собою мету: «Жодного уроку - без позитивного результату». І з появою інтерактивних технологій ця мета стала реалізовуватися на уроках математики та інформатики.

При викладанні математики Клименко О.В. використовує групову навчально-пізнавальну діяльність, яку розпочинає з комплектації груп з врахуванням рівня пізнавальної активності та математичних здібностей. Використовує групову роботу на різних етапах уроку. Найбільш продуктивною групова робота є на уроках закріплення та застосування знань, умінь та навичок. Інтерактивні методи, які використовує на уроках: робота в парах, «мозковий штурм», мікрофон, розв'язування ситуаційних задач, мозаїка, дискусія, розв'язування проблеми. Широко використовує нетрадиційні форми і методи: ігри, змагання, конкурси. Залежно від теми і мети уроку проводить уроки-подорожі, урок-гру, урок-КВК та інші. Використовує прийоми, які дають змогу ефективно застосовувати навчальний матеріал для формування в учнів навичок самоосвіти, виховувати віру в свої сили та прагнення до знань.

Клименко О.В. запроваджує інформаційні та телекомунікативні технології у навчальний процес, розробила комп'ютерний супровід (презентації, динамічні схеми, графіки) до всіх тем курсу алгебри і геометрії. Викладач ефективно організовує проектну діяльність учнів, в результаті якої створені різнопланові проекти. Нею розроблені завдання професійного спрямування до всіх тем курсу математики та оформлені у вигляді брошури.

4. Бережна Людмила Василівна, викладач математики

І кваліфікаційна категорія

Тема досвіду: "Використання інноваційних технологій на уроках математики - запорука розвитку творчої особистості учня".

Анотація досвіду:

Педагог запроваджує інтерактивні методи активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках математики. Організовує роботу в мікрогрупах, в парах, сприяє розвитку комунікативних властивостей особистості. В творчому доробку Бережної Л.В. є брошура «Інтерактивні методи на уроках математики», в якій підібрані авторські методичні розробки.

Одним з перспективних напрямків її педагогічної діяльності є впровадження інформаційних і телекомунікативних технологій. Викладачем розроблені мультимедійні презентації до таких тем курсу математики:

1. Аксиоми стереометрії.
2. Паралельність прямої і площини.
3. Паралельність площин.
4. Перпендикулярність прямої і площини.
5. Перпендикуляр і похила.
6. Об'єм та площа поверхні геометричних тіл.
7. Піраміда.
8. Показникова функція.
9. Степенева функція.

Розроблений комп'ютерний супровід до всіх тем курсу алгебра : таблиці, тестові завдання, картки-зразки розв'язання вправ та задач, створені навчальні фільми з тем: «Показникова функція» та «Степенева функція».

Викладач здійснює системну роботу в напрямку професійної спрямованості предмету: з усіх тем курсу алгебри і геометрії підбрані задачі професійної спрямованості для груп за професіями «Кухар», «Продавець», «Конторський службовець».

Бережна Л.В. організовує проектну діяльність учнів на уроках і в позаурочний час, результатом якої стало створення учнівських проектів за темою «Математика навколо нас».

5. Буднік Надія Олексіївна, викладач фізики

вища кваліфікаційна категорія, старший викладач

Тема досвіду: «Запровадження нетрадиційних форм і методів та комп'ютеризація навчання»

Анотація досвіду:

Буднік Н.О. здійснює викладання предмету шляхом впровадження нетрадиційних форм і методів, об'єднаних в три групи:

- уроки-ігри (ділові , рольові)
- уроки-сценарії відомих телепередач
- уроки-пошуки, в основу яких покладена самостійна робота учнів.

Оформлена збірка методичних розробок нетрадиційних уроків та засідань гуртка з фізики. Викладач здійснює міжпредметні зв'язки та професійну спрямованість предмету. Підібраний значний інформаційний матеріал з біофізики, фізики і зоології, фізики і медицини, розроблені задачі професійної спрямованості. В творчому доробку Буднік Н.О. є брошура «Використання фольклору на уроках фізики».

Буднік Н.О. накопичено значний досвід з впровадження інформаційних технологій в різних формах:

- мультимедійних уроків
- застосування комп'ютерних лабораторій
- комп'ютерне тестування.

Досвід викладача з впровадження нетрадиційних форм навчання узагальнено у формі збірки.

6. Григор'єва Світлана Ярославівна, викладач інформатики

вища кваліфікаційна категорія

Тема досвіду: "Розвиток творчої особистості учнів на уроках інформатики".

Анотація досвіду:

Головна мета предмета "Інформатики" на думку викладача – це сформувати знання, вміння і навички, необхідні для раціонального використання сучасних інформаційних технологій під час розв'язування задач, пов'язаних з пошуком, систематизацією, зберіганням, подаванням та передаванням інформації; ознайомити учнів з роллю нових інформаційних технологій в сучасному виробництві, науці, освіті, повсякденній праці, з

перспективами розвитку обчислювальної техніки; започаткувати основи інформаційної культури учнів.

Саме інформатика дає широкі можливості для інтелектуального розвитку особистості, і в першу чергу, розвитку логічного мислення, алгоритмічної культури, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, обґрунтовувати твердження, моделювати ситуації, складати програми та ін.

Тому на уроках інформатики Григор'єва С.Я. пояснює учням, яким чином сьогодні нові інформаційні технології відіграють вирішальну роль у забезпеченні адміністративного й господарського управління, підготовці і розповсюдженні масової інформації, розширенні інформаційної взаємодії між людьми, розвитку освіти, науки, культури, охорони здоров'я. Значну увагу приділяє питанню використання інформаційних технологій в їх майбутній професії і перспективам розвитку професії з використанням сучасних інформаційних технологій. Її робота, як викладача, спрямована на формування інформаційної культури учнів - системи правил поведінки людини в інформаційному суспільстві, критерії рівня розуміння та сприйняття світу, адекватного визначення людиною свого місця в ньому.

Розвитку учня також сприяє методична тема, над якою працює Світлана Ярославівна "Розвиток творчої особистості учнів на уроках інформатики". Реалізація цієї проблеми йде через організацію урочної та позаурочної роботи з предмету, через систему творчих, нестандартних задач, роботу гуртка, систему заходів предметного тижня.

Для вивчення різних тем з інформатики розроблено комп'ютерний супровід уроків:

- Інформація, інформатика, інформаційна система.
- Інформаційна система
- Зовнішні пристрої ПК.
- Основні внутрішні пристрої ЕОМ.
- Історія розвитку обчислювальної техніки.
- Текстовий редактор.
- Системи управління базами даних.
- Адреси в Інтернеті. WWW-сторінки. Електронна пошта. Пошук інформації.
- Алгоритм.

Комп'ютеризація навчання - найбільш сучасна тенденція розвитку дидактики и конкретних методик. Використовуючи комп'ютерний супровід, викладач переконалась, що він сприяє підвищенню ефективності уроку, дозволяє організувати нові, нетрадиційні види навчальної діяльності учнів. Робить процес навчання більш цікавим, наочним, яскравим, економить час, дозволяє побачити невідоме і досягнути неосяжне.

Бажання викладача досягти найкращих результатів в реалізації освітніх, розвивальних і виховних завдань спонукає його до створення нестандартних уроків. В своїй роботі Світлана Ярославівна використовує ігрові форми організації навчальної діяльності учнів. Такі уроки мають чітко

визначену структуру, композицію, свій сценарій і створюються на зразок улюблених телевізійних інтелект-шоу, що визиває надзвичайний інтерес учнів і їх бажання прийняти участь в такому уроці.

В творчому доробку Григор'євої С.Я. є інтелект-шоу «Еврика», «Брейн – ринг», «Мої перші 12 балів» на зразок гри «Перший мільйон», «Останній герой», «Самий розумний».

7. Слатвінська Валентина Миколаївна, психолог

вища кваліфікаційна категорія

Тема досвіду: «Формування особистісного потенціалу учнів та розвиток їх творчих здібностей»

Анотація досвіду:

Слатвінська В.М. спрямовує свою роботу в напрямку здійснення індивідуального підходу до учнів з метою виявлення їх творчих здібностей та умов їхнього розвитку, формування здорового способу життя, подолання кризових життєвих ситуацій, стресових станів. Робота психолога спрямована на своєчасне попередження виникнення конфліктів та проблем у міжособистісних стосунках, на запобігання створення конфліктних ситуацій у навчально-виховному процесі

За результатами психолого-педагогічної діагностики розроблені характеристики на учнів, визначені психолого-травмуючі ситуації та рекомендації по роботі з цими учнями, шляхи корекції їх поведінки.

Соціально-психологічна реабілітація учнів відбувається через надання психологічної допомоги підліткам та молоді, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, що перенесли стреси, з метою адаптації до нових умов життєдіяльності, навчання. Проводяться заняття з аутотренінгу;

Значний досвід накопичено в напрямку роботи з батьками, для яких Валентина Миколаївна розробила науково-практичний посібник «Профілактика та подолання конфліктів у системі взаємовідносин «батьки – учень», «Типові помилки сімейного виховання».

Проведені дослідження та підготовлені доповіді:

- Розвиток здібностей учнів ХВПКУ
- Дослідження стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях
- Прояви та запобігання виникненню неврозу страху
- Емоції та їх характеристика
- Взаємовідносини особистості і групи
- Темперамент і характер
- Соціально-психологічна структура групи
- Психологія сприйняття реклами.

Психолог виступає на батьківських зборах з інформаціями про особливості підліткового віку; шкідливі звички та шляхи їх попередження та ін.

Розроблені науково-практичні посібники:

- Вивчення проблеми алкогольного та наркотичного uzалежнення підлітків та юнаків, профілактика та корекція їх поведінки

- **Психологічний підхід до питання вивчення та корекції акцентуацій характеру підліткового віку**

Психологом розроблені матеріали з профорієнтаційної роботи: інформаційний бюлетень «Зроби правильний вибір», «Поради психолога випускникам ХВПКУ. Пошук бажаних вакансій».

Психолог активно приймає участь у профорієнтаційній роботі:

- у заходах, що влаштовує Херсонська обласна державна служба зайнятості;
- організує роботу підготовчих курсів для абітурієнтів ХВПКУ;
- підготувала та видала науково-практичну збірку «На допомогу абітурієнту»;

НОВОКАХОВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ

74900 м. Нова Каховка, пр. Перемоги, 2 тел.4-33-04, 4-32-12 код ЗКПО 02548328

Іваннікова Діана Володимирівна

Посада : викладач інформаційних технологій

Кваліфікаційна категорія : викладач вищої категорії

Інтерактивні методи як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів

Активно впроваджуючи особистісно – зорієнтоване навчання, особливу увагу Іваннікова Д.В. приділяє інтерактивним методикам. Вдало і результативно використовує роботу учнів в парах, в експертних групах, методи „Акваріум”, „Велике коло”, „Мозковий штурм”, поєднуючи їх з дослідницькими методами навчання. Для засвоєння великої кількості інформації за короткий проміжок часу Діана Володимирівна вдало використовує метод «Ажурна пилка» («Мозаїка»), що заохочує учнів допомагати один одному, вчитися, навчаючи.

Парна і групова робота організовується викладачем на уроках засвоєння знань з теми «Текстовий редактор Word», на уроках застосування знань, умінь і навичок з теми «Пошук інформації в Internet», або може бути частиною повторювально-узагальнюючих уроків з теми «Електронні таблиці Excel».

Використання на уроках інтерактивних методів навчання активізує розумову діяльність учнів, дозволяє викладачеві завантажити роботою кожного учня, проконтролювати роботу міні - груп, навчити учнів проводити самооцінку і самоконтроль знань.

Шапчиц Надія Пилипівна

Викладач фізичного виховання

Виховання у учнів інтересу до обраної професії на уроках фізвиховання засобами професійно-прикладної фізичної підготовки

Шапчиц Н.П. вважає, що фізичне виховання, побудоване з урахуванням майбутньої професійної діяльності учнів, впливає на розвиток функцій організму, необхідних для набуття високої робітничої кваліфікації.

Викладач до всіх тем навчальної програми підготувала такі комплекси фізичних вправ, які допомагають ефективному становленню професійної майстерності майбутніх робітників, попереджують професійні захворювання. Вправи профприкладного характеру, які дозволяють розвивати силу, спритність, гнучкість, швидкість, витривалість, окомір педагог включає в будь-яку частину уроку, а також рекомендує учням виконувати прикладні фізичні вправи вдома.

Основні методи, що використовує Шапчиц Н.П. на уроках – це колове тренування, ігри, змагання, які дозволяють їй добиватися високих показників у фізичній підготовці учнів.

Гета Катерина Кирилівна

Майстер виробничого навчання з професії: «штукатур, лицювальник-плиточник, маляр»

Майстер виробничого навчання I категорії

Вивчення на уроках в/н передових методів праці, нових технологій та матеріалів

У практиці своєї роботи Куркіна Т.М. широко використовує такі методи активного навчання, які найбільш ефективно впливають на розвиток пізнавальної діяльності учнів та їх професійних навичок. Майстер розробила серію нетрадиційних уроків. Серед них рольова гра «Виробнича нарада в будівельному управлінні», уроки-змагання, конкурси, урок-проект «Сучасні паркани» тощо.

На уроках в/н і в позакласній діяльності майстер активно впроваджує інформацію про нові технології кам'яних робіт, використовує електронні навчальні програми. Вона підготувала уроки: «Мурування сучасною цеглою», «Використання конструкцій з полегшеної цегли», «Сучасне облицювання мурувань», провела з учнями екскурсію по місту «Сучасні індивідуальні будови», підготувала фото-сесію «Мури міста».

Завдяки використанню сучасних методів навчання, вирішенню разом з учнями пошукових творчих завдань майстер домагається високих результатів у роботі, формує в учнів стійкий інтерес до обраної професії.

Вище професійне училище № 17
м. Генічеська Херсонської обл.
вул. Паризької Комуни, 88,
роб.т. 3-10-21

Романюта Лариса_Миколаївна

викладач зарубіжна літератури

Кваліфікація, категорія

вища категорія

Педагогічне звання

вчитель-методист, старший викладач

Тема досвіду «Удосконалення змісту і структури нестандартних уроків літератури за технологією особистісно-орієнтованого навчання

Романюта Лариса Миколаївна Викладач володіє високою професійною майстерністю, глибоким знанням свого предмету. Її уроки мають чітко виражену індивідуальну методику викладання, направлену на формування усвідомлених мотивів навчання, вироблення умінь учнів самостійно добувати знання. В арсеналі уроків вчителя чимало нетрадиційних уроків: уроки – діалоги, уроки – дослідження, уроки – подорожі, уроки – дискусії, уроки – презентації проектів тощо. Вчитель активно впроваджує новітні інтерактивні форми роботи, такі як: «акваріум», «подвійне коло», «мікрофон», «мозковий штурм», «скринька думок», що дає змогу проводити уроки в режимі співпраці, співтворчості, розвивати комунікативну компетентність учнів.

У 2000 році Романюта Лариса Миколаївна стала переможцем обласного конкурсу «Вчитель року». У 2006 році її методична розробка інтегрованого уроку – подорожі з використанням мультимедійної системи за темою: «Орфей ХХ століття» (поетична спадщина австрійського поета Райнера Рільке) отримала I місце у обласному конкурсі методичних розробок уроків зарубіжної літератури за нетрадиційною формою проведення. Учні Лариси Миколаївни беруть активну участь у Всеукраїнських учнівських конкурсах, олімпіадах, оглядах, де посідають призові місця, а також успішно витримують конкурсні іспити у вищих навчальних закладах України. Кожний третій учень, якого навчає вчителька, має високий рівень знань. Систематично проводить творчі показові уроки для вчителів училища, району, області. Її досвід із теми: «Удосконалення змісту й структури уроків зарубіжної літератури за особистісно–орієнтованою технологією» вивчено адміністрацією училища в 2005 році, у 2006 році – обласним методичним кабінетом, і зараз впроваджується в практику роботи вчителів і майстрів виробничого навчання училищ області. Її кабінет – це творча лабораторія, де зібрано і зроблено руками вчителя, учнів, батьків різноманітний дидактичний та

роздатковий матеріал, який, згідно паспорту кабінету, систематизовано за 12-бальною системою оцінювання.

Велику увагу викладач приділяє роботі з обдарованою молоддю. Члени клубу любителів поезії «Сузір'я», як і вона сама, пишуть вірші і поеми, презентують їх на оглядах художньої самодіяльності, літературно-тематичних вечорах, творчих обласних та всеукраїнських конкурсах. Вихованці Лариси Миколаївни, колишні переможці обласних та Всеукраїнських олімпіад – сьогоднішні вчителі, директори загальноосвітніх шкіл, методисти районного та обласного відділів освіти, ведучі актори Херсонського драматичного театру ім. М.Куліша. Понад 10 років Лариса Миколаївна очолює училищний театр «Едельвейс», колектив якого є неодноразовим обласним дипломантом. 20 років керує методичним об'єднанням класних керівників, майстрів виробничого навчання, вихователів гуртожитку, на базі якого проводяться психолого-педагогічні консилиуми, прес – конференції, педагогічні читання, різноманітні конкурси та тренінги. Лариса Миколаївна завжди надає методичну допомогу колегам у підготовці годин спілкування, виховних заходів, доповідей, готує до участі в обласних конкурсах.

Сьогодні вона розробляє власні зразки програм, які являють собою скоординоване одночасне функціонування візуального й аудіо рядів, фото матеріалів, малюнків, таблиць, схем, тестів, підпорядкованих єдиній навчальній меті – готувати до життя висококваліфікованих, конкурентоспроможних робітників, справжніх громадян України.

Білецька Марія Василівна

Майстер виробничого навчання,

Професія: штукатур, лицювальник, плиточник

Кваліфікація, категорія

технік-будівельник, майстер
виробничого навчання, I (перша)

Нагороди “Відмінник освіти України”, 2003 р.,

Знак «За трудовий внесок в розвиток системи ПТО», 2008

Тема досвіду «Інтерактивні технології через практичний метод навчання»

Майстер працює над проблемою “Використання інноваційних технологій в навчально-виробничому процесі”. Уроки виробничого навчання проводить на високому методичному рівні. Прагне зробити навчання доступним, цікавим для учнів. Основна мета Марії Василівни залучити учнів до творчої професійної скарбниці. Постійно впроваджує нові форми й методи: блочно-модульну, рейтингову систему навчання.

Уміло використовує нетрадиційні форми навчання: уроки бізнесу, конкурси, брейн-ринги, уроки ділової гри. Майстер виробничого навчання створює на уроках атмосферу доброзичливості, натхненності, довірливості, що сприяє згуртуванню колективу, уміло захоплює учнів своєю професією, акцентує їх увагу на співробітництві, підвищенні продуктивності праці, економії часу й матеріалів. Впровадила бригадну систему навчання, досягає певних результатів. При проходженні виробничої практики на підприємстві її вихованці підтвердили уміння якісного виконання роботи, за що і були неодноразово відзначені керівниками підприємств; її вихованці займають призові місця на конкурсах “Кращий по професії”. На обласному конкурсі у 2006 році на кращій урок з виробничого навчання по новітнім технологіям зайняла одне з призових місць.

Навчально-виховний процес у групі проводиться Марією Василівною на принципах гуманізації й демократизації, відносин майстра та учня. Опіраючись на учнівське самоврядування, самоуправління з урахуванням інтересів, нахилів та здібностей, вона готує висококваліфікованих майбутніх спеціалістів.

**Херсонське вище професійне училище сервісу та дизайн,
м. Херсон, Бериславське шосе-28,
тел.: 51-71-11**

1. Андрієвська Надія Федорівна

Посада: майстер виробничого навчання

Професія: „Оператор комп’ютерного набору, касир (в банку)”

Кваліфікаційна категорія, педагогічне звання -----

Тема досвіду: „Формування пізнавального інтересу учнів до професії через дидактичне забезпечення уроків виробничого навчання,,

Анотація досвіду:

Актуальність обраної теми обумовлюється потребою сучасного ринку праці у кваліфікованих робітниках, здатних адаптуватися до інноваційних нововведень у виробництві, здатних до самонавчання та самовдосконалення.

У досвіді представлено як теоретичне обґрунтування проблеми так і зразки її практичного впровадження на уроках виробничого навчання. У представлених розробках уроків відображено дидактичний супровід різних видів діяльності учнів, творчого підходу майстра до уроку, ігрових та інтерактивних методик. Майстер виробничого навчання вдало поєднує як традиційні підходи так і сучасні методики навчання.

При складанні дидактичних матеріалів Надія Федорівна використовує сучасні джерела та інформаційно-комунікаційні технології.

Результатом роботи майстра виробничого навчання є висока якість знань, умінь та навичок учнів з виробничого навчання, що становить 95%.

2. Борщик Людмила Михайлівна

Посада: майстер виробничого навчання

Професія: „Перукар (перукар-модельєр)”

Кваліфікаційна категорія, педагогічне звання -----

Тема досвіду: „Створення умов для розвитку професійної майстерності учнів на уроках виробничого навчання ”

Анотація досвіду.

Актуальність обраної теми пов'язана з вимогами сучасної професійної підготовки майбутніх робітників сфери сервісу.

Борщик Людмила Михайлівна в ході своєї практичної діяльності намагається вирішити проблему ролі майстра виробничого навчання у професійній підготовці учнів, яку вбачає в комплексно-методичному забезпеченні кожного уроку, проведенні сучасних нетрадиційних уроків та позаурочних заходів. При цьому зростає рівень творчого пізнавального інтересу учнів до обраної професії.

Різні види інструкційно-технологічних карток за усіма темами програми, роздатковий дидактичний матеріал, сучасні уроки виробничого навчання, позаурочні заходи дозволяють підвищити професійну активність учнів, якість знань, умінь та навичок. Фактичний матеріал збірки інструкцій, розробок уроків виробничого навчання, позаурочних заходів, різна діяльність учнів в цих заходах, представлені у роботі.

Значну роль майстер виробничого навчання відводить індивідуальному підходу до кожного учня, що дає позитивні результати: творчі проекти, одержані перемоги на міських олімпіадах та конкурсах професійної майстерності. Результатом роботи майстра виробничого навчання є також успішна діяльність учнів та їх професійна визначеність у майбутньому .

Бойко Валентина Григорівна

Посада: викладач

Предмет: „Перукарська справа”

Кваліфікаційна категорія, педагогічне звання: „спеціаліст I категорії”

Тема досвіду: „Формування професійної самостійності учнів на уроках професійно – теоретичної підготовки”

Анотація досвіду. Творчий пошук на кожному уроці – це основний напрямок у роботі викладача.

Актуальність роботи пов’язана з потребою постійного вдосконалення сучасної професійної підготовки майбутніх робітників сфери побуту.

Створення і систематизація КМЗ предмету – основне завдання для викладача з перших уроків в училищі. Опорні конспекти на кожного учня, роздатковий матеріал за сучасними вимогами, інноваційні технології перукарських робіт, інноваційні технології навчання дають можливість формувати професійну самостійність учнів.

У досвіді представлені зразки уроків, опорних конспектів, позаурочних заходів, які дають можливість викладачу самостійно виконувати стрижки, зачіски на уроках виробничого навчання, сміливо брати участь у різних конкурсах професійної майстерності міста, області та України і одержувати призові місця.

Професійно-технічне училище № 22
смт Велика Лепетиха, вул. Українська, 55,
тел: 2-25-92

1.Биков Олександр Володимирович

Посада викладач фізики

Кваліфікаційна категорія I

Тема досвіду професійне спрямування уроків фізики

Анотація досвіду Не секрет, що частина учнів училища, проявляючи велику увагу до професії, виробничого навчання, втратила інтерес до загальноосвітніх предметів, в тому числі і до знань з фізики. Для них інтерес до цього предмету може бути обумовлений тільки професійними інтересами. Тому викладач фізики Биков О.В. підкріплює знання, якими оволодівають учні, конкретним змістом професійної діяльності. Він знайомить учнів з досягненням науки в області фізики з питань, пов’язаних з професією, переконавши їх у тому, що знання одержані на уроках фізики мають безпосереднє відношення до професії і будуть використовуватись у виробничий діяльності. Викладач пропонує використовувати різні форми і методи роботи під час забезпечення професійного спрямування уроків:

- використовувати на уроках технічну літературу;
- розв'язувати задачі з виробничим змістом;
- вирішувати проблемні ситуації, відповідати на проблемні запитання;
- працювати з картками-завданнями;
- проводити диктанти;
- використовувати вправи і завдання які пропонує Міністерство освіти і науки в збірнику «Професійно спрямовані завдання загальноосвітньої підготовки»

Биков О.В. на кожному уроці фізики обов'язково створює суперечливі ситуації, використовуючи таким чином проблемний підхід до навчання учнів.

При вивченні теми «Математичний маятник. Період і частота маятника» викладач звертає увагу учнів на те, чому будівельники не будують будинки вночі, чому будівельники ходять в касках, що таке будівельна люлька, як зменшити коливання будівельної люльки. Щоб зосередити увагу на новій темі, викладач ставить на початку уроку такі проблемні запитання :

- Чому в місті Києві жителі міста не хочуть, щоб будували нові будівлі біля старих будинків?
- Чому купол церкви у Великій Лепетисі треба закінчити будувати до зими? (гр..27, професія «Муляр»)

При вивченні теми «Внутрішня енергія і способи її зміни. Теплоємність» (гр..16, професія «Штукатур») викладач Биков О.В. ставить перед учнями проблемне запитання: «Який тепловий режим повинен бути взимку в приміщенні, де роблять ремонт?», чому?

При вивченні теми «Тверді тіла і їх властивості» (гр..17, професія «Електрозварник ручного зварювання») викладач фізики при закріпленні теми ставить такі проблемні запитання: «З якого металу зроблений зварювальний апарат?», «Чому іноді не зварюються два метала?», «Чи можна оцинкований лист варити з другим металом?»

При вивченні теми «Механічні коливання» (гр..20, професія «Тракторист – машиніст сільськогосподарського виробництва») викладач звертає увагу на негативну роль механічних коливань в професії тракториста (професійні захворювання).

Закріплюючи знання з теми «Електромагнітна індукція» (гр..20, професія «Тракторист – машиніст сільськогосподарського виробництва») викладач запропонував учням розв'язати задачу №1 на ст.137 із методичного посібника «Професійно спрямовані завдання з загальноосвітніх предметів». Домашнє завдання теж передбачало розв'язання задачі №4. Биков О.В. використовує фізичні диктанти професійного спрямування. Про вивченні теми «Трансформатор» (гр..26, професія «Штукатур») Олександр Володимирович провів такий фізичний диктант: «В бетономішалку подається напруга ..., в шліфувальну машину подається напруга ..., в моїй професії трансформатори використовуються, в роботі з електродрилем для змішування суміші використовується ..., щоб працювати з електричними приборами, які використовуються в вашій професії ви повинні ...».

Професійна спрямованість уроків фізики забезпечується завдяки тому, що викладач Биков О.В. добре обізнаний з програмою виробничого навчання з професій, які вивчаються в училищі та з програмами спеціальних предметів. Тому це допомагає йому активізувати учнів на уроках, розвивати пізнавальну діяльність, примушує учнів логічно мислити, аналізувати, робити висновки.

Професійно – технічне училище №23,

Генічеський район, смт Новоолексіївка,
вул. Мічуріна, 28, телефон 05534-51-2-34

Бодня Олександр Миколайович

Посада: Викладач спец дисциплін з професії «Тракторист – машиніст сільськогосподарського виробництва»

Кваліфікаційна категорія : Викладач вищої категорії

Тема досвіду: Комплексно – методичне забезпечення предмету

Анотація досвіду: Створено систему навчально – методичної документації, дидактичних матеріалів і засобів навчання, необхідних для успішного і якісного засвоєння знань з предметів і професій в мережі програми та відповідно для цього навчального часу. Поряд з уроками традиційного типу, застосовує інноваційні форми , методи роботи з учнями, технічні засоби навчання, які гармонійно поєднує з численним дидактичним матеріалом.

Смаль Валентина Олександрівна

Посада: Викладач української мови та літератури

Кваліфікаційна категорія : Викладач I категорії

Тема досвіду: Прищеплення любові до України й мови і традицій.

Анотація досвіду: На базі кабінету української мови і літератури з притягненням учнів своєї навчальної групи створила банк позаурочних заходів і виховних годин, спрямованих на виховання патріотизму, почуттів національної свідомості та гідності, любові до рідної України, її мови і традицій українського народу , прищеплення молоді здорового способу життя, (вечорниці, українські посиденьки, музично – практична майстерня, виховні заходи, усні журнали, свята української мови, писемності, круглі столи, диспути, зустрічі, години спілкування)

Основні напрямки виховної роботи

- Особистість і колектив
- Проблема духовності молодого покоління
- Виховання дітей у сім ' ї

Шеремет Марія Григорівна

Посада: Викладач хімії і біології

Кваліфікаційна категорія : Викладач I категорії

Тема досвіду: Професійна спрямованість при викладанні предмету хімія..

Анотація досвіду: Розроблено цікавий різнорівневий дидактичний матеріал, схематичні картки – інформатори, творчі завдання, тести, опорні схеми, авторські збірники задач і завдань професійної спрямованості, разом з учнями сформована збірка «Енциклопедія юного хіміка»

На уроках забезпечує реалізацію професійної спрямованості навчання, а саме використання знань з хімії, як засобу пізнання учнями нових хімічних закономірностей, а з другого боку – розкриття значення хімії для усвідомлення наукових основ виробництва і уміння на цій основі застосовувати знання з хімії під час професійного навчання.

Смаль Валентина Олександрівна

Посада: Класний керівник навчальної групи

Кваліфікаційна категорія : Викладач I категорії

Тема досвіду: Використання наочності та дидактичного матеріалу на уроках літератури.

Анотація досвіду: Вчитель прагне урізноманітнити навчальний процес цікавим мовним матеріалом, враховуючи професійну спрямованість, враховуючи професійно – орієнтовний характер мовлення учнів. Для оволодіння та розуміння слів – професіоналізмів, професійних термінів укладає з учнями міні – словники.

Учні створюють предметні та сюжетні малюнки професійної спрямованості для тлумачення та більш легкого запам'ятовування слів – професіоналізмів.

По творчості кожного поета і письменника створені оригінальні літературні газети, плакати, схеми.

Учні проводять літературознавче дослідження творчості письменників, літературних творів. Створено рукописний альманах «Література рідного краю»

Шевченко Надія Іванівна

Посада: Бібліотекар

Кваліфікаційна категорія : бібліотекар

Тема досвіду: Організація книжкових виставок, як засіб популяризації книги.

Анотація досвіду: Книжкові виставки – один з найефективніших наочних засобів популяризації книги при роботі з читачем.

Книжковим виставкам, що оформлює Шевченко Н.І. притаманні такі риси, як актуальність, динамізм, оперативність, новизна. Оформлено такі нові види виставок:

- виставка – досьє
- виставка – хроніка
- виставка – діалог

- виставка – вшановування
- виставка – знайомство
- виставка однієї книги

Суттєвою відмінністю цих виставок від традиційних є оформлення: невелика кількість книг, наявність допоміжних елементів (звернення, запитання, анкета), іноді використовується географічні карти, репродукції, малюнки: предмети побуту. Враховуються психологічні моменти: короткі заголовки (3-5 слів), оригінальні думки, гостре слово, несподіване звернення.

Каховський професійний аграрний ліцей с. Червоний Перекоп, вул.. Жовтнева 1, тел. 9-01-47

Драчук Надія Іллівна

Посада: викладач математики, категорія І

Тема досвіду: «Інтерактивні форми навчання (робота учнів в парах)»

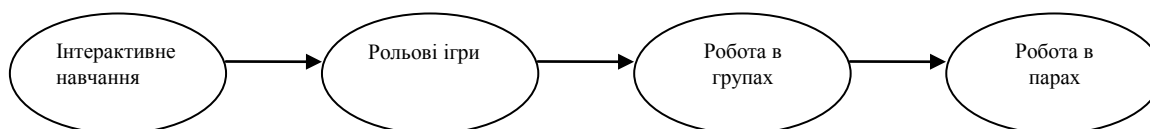
Анотація досвіду

Урок був і залишається формою організації навчальної діяльності учнів.

Проблема активізації навчання прищеплення учням інтересу до вивчення математики не нова, але вона завжди є актуальною. Для кожного вчителя основним завданням є підключити учня до активної та самостійної діяльності. Дитина – талановита чи звичайна – це особистість.

Останнім часом в учбових закладах України в процесі навчання все частіше використовуються методи інтерактивного навчання. Інтерактивне навчання відноситься до педагогічних технологій на основі ефективності управління і організації навчального процесу.

Інтерактивний (від англійського – взаємний, акт – діяти), тобто здатний взаємодіяти з чимось (комп'ютером) або з кимось (людиною)

Більш ефективним є залучення всіх учнів класу до мовленевої діяльності; в ході якої відбувається обмін інформації, яка вивчається на уроці. Одною із форм організації навчальної діяльності учнів є робота в парах, яку я в своїй практиці застосовую на уроках математики другий рік. Для цього я об'єдную учнів у пари. Це можна робити довільним чином або за місцем розташування. Партнери повинні бути рівної сили по знанням можна об'єднувати в пари з різним рівнем розвитку. Завдання для парної роботи обираю залежно від мети занять. Ця форма сприяє розвитку вмінь і навичок співпраці, висловлювання, переконання, вироблення спільного рішення, розвиває у учнів почуття конгеніальності, відповідальності перед колективом.

Особливу увагу приділяю забезпеченню свідомого засвоєння учнями системи математичних знань і вмінь.

**Професійно-технічне училище № 26
с.Гаврилівка Нововоронцовський р-н Херсонська обл.**

Латанишина Марія Іллівна

викладач фізики

Кваліфікаційна категорія вища

Тема досвіду: «Система роботи викладача над методичною проблемою

Анотація досвіду:

Необхідність постійно вдосконалювати форми та методи проведення уроків, розвивати науковий світогляд учнів спонукає викладача до творчого пошуку. Сприяє цьому робота над методичною проблемою.

Викладач відпрацювала свою систему роботи. Методична проблема обирається на декілька років ,аргументується необхідність вибору саме цієї проблеми, складається план роботи над нею. Перший рік роботи Марія Іллівна працювала над теоретичними питаннями: «Формування наукового світогляду – одне з найважливіших завдань викладання фізики», другий рік – проводила узагальнення найважливіших світоглядних знань учнів з фізики, третій – визначила шляхи реалізації можливостей формування в учнів наукового світогляду: 1)практичне використання навчального матеріалу курсу фізики для формування наукового світогляду учнів, 2). Відображення ідей методичної проблеми в проведенні уроків з фізики.

Така система роботи викладача дала можливість всебічно опрацювати теоретичний матеріал, застосувати його для вдосконалення навчально-виховного процесу. Педагог має можливість ознайомитися з новими науковими теоріями, розробити і провадити в роботу напрацьований матеріал.

Молчанова Галина Олексіївна

майстер виробничого навчання з професії «Кухар

Тема досвіду: «Формування професійних здібностей учнів»

Анотація досвіду: Тема досвіду є актуальною для майстрів в/н, які готують кваліфікованих робітників з різних професій, так як на ринку праці стала потреба у робітничих висококваліфікованих кадрах, які мають гарну практичну підготовку і здатні працювати на новому сучасному обладнанні, самостійно вдосконалювати свою фахову майстерність.

«Формування професійних здібностей» - це є методичною проблемою, над якою останнім часом працює Галина Олексіївна. Цю тему вона обрала, аргументуючи свій вибір тим, що учень не завжди знає, якими можливостями і здібностями від природи вона наділена і задача педагога заключається в тому, щоб допомогти розкрити, сформувані мотивацію, навчити і закріпити на рівні автоматизму ці здібності.

На виробничому навчанні велику увагу приділяє саме творчому пошуку учнів, спираючись на попередньо отримані знання. Майстер

керується тим, що «кухар» - це професія творча, де потрібно крім знань, підключати ще й власну фантазію, просторове мислення, уяву.

Професійні здібності включають в себе здатність самостійно працювати з технічною документацією, збірниками рецептур, застосовувати інноваційні технології, правильно і швидко обробляти продукти харчування, вміло користуватися інструментами, дотримуватись вимог і норм.

Майстер , розробляючи дидактичні матеріали, враховує рівень складності кожної теми, технологічні карти розробляються з врахуванням індивідуальної підготовки учнів.

Теоретичне навчання тісно взаємопов'язано з виробничим навчанням, так як Галина Олексіївна викладає спецдисципліни. Це дає змогу їй впроваджувати єдину систему подачі навчального матеріалу, єдині вимоги до оцінювання кожного учня.

Брильова Світлана Миколаївна

вихователь

Кваліфікаційна категорія, - спеціаліст

Тема досвіду: «Організація дозвілля учнів у гуртожитку»

Анотація досвіду : Такий вибір був обґрунтований тим, що змістовне дозвілля в умовах сьогодення є одним із факторів, що сприяють гармонійному розвитку особистості, що дає змогу забезпечити успішну соціалізацію кожного учня , проживаючого в гуртожитку.

Учні , що проживають в гуртожитку значну частину свого вільного часу присвячують спілкуванню між собою. В такий спосіб учнівська молодь намагається самоствердитися, здобути життєвий досвід, реалізувати свої приховані можливості та надії. Завдання вихователя направити це спілкування в цивілізоване русло, використовуючи спільні інтереси та захоплення.

З метою виявлення інтересів та нахилів вихователь веде журнал спостереження за учнями, після чого проводяться індивідуальні бесіди з приводу залучення учнів – мешканців гуртожитку до занять в гуртках та спортивних секціях.

Найбільш поширеними формами роботи з даного питання є :

- Систематичне проведення санітарних годин;
- Проведення конкурсів на кращу кімнату ;
- Бесіди про культуру поведінки та спілкування, про способи уникнення конфліктів та шляхи їх розв'язання;
- Розбір вчинків учнів аморального характеру (актив гуртожитку);
- Обговорення актуальних статей з газет та журналів.
- Передріздвяне чаювання (розповіді історій та прослуховування записів різдвяних колядок);
- Вечір запитань і відповідей «Поштова скринька»;
- Тематичні вечори;
- Вечори відпочинку.

Однією із вдалих форм є організація та проведення активом гуртожитку на чолі з вихователем Дня освіти. Цей захід сприяє духовному зближенню учнів та їх наставників. Він проводиться комплексно: урочиста лінійка, вручення листівок та квітів педагогам при вході в навчальний корпус. Стіни прикрашаються вказівними знаками, які показують, куди пройти педагогам, листівками з дружніми шаржами та гумористичними висловами з життя учнів. У педагогічному кабінеті на викладачів чекає чаювання, організоване учнівським комітетом та святковий концерт, який є завершенням свята.

ПТУ № 27

м. Генічеськ, вул. Ковпака, 36 тел. 3-02-34, 3-02-36.

Цабанюк Василь Олексійович

майстер виробничого навчання в групах електромонтерів

Педзвання « майстер виробничого навчання 1 категорії»

Тема досвіду . «Впровадження елементів інтелектуальних ігор під час проведення вступного інструктажу»

Анотація досвіду (Застосування ігрових моделей присутнє в методах подачі нового матеріалу. Проводиться вступний інструктаж як гра « Що ? Де? Коли?»), попередньо складаючи запитання таким чином , щоб у процесі послідовної логічної «розкрутки» цих запитань учні могли отримати необхідні знання за темою уроку . Це дає можливість зацікавити учнів тим чи іншим питанням. В процесі гри учні самі прагнуть дізнатися якомога більше . Гра розвиває логічне, асоціативне та образне мислення, сприяє збагаченню мовного запасу, бажання працювати в колективі. Майстер часто пропонує учням самим скласти запитання для своїх суперників. Розроблено картки-завдання, тестові завдання.

.

Чудакова Олена Олександрівна

майстер виробничого навчання в групі кухарів-кондитерів

Педзвання « майстер виробничого навчання II категорії»

Тема досвіду Використання пошуково – випереджальних завдань на уроках виробничого навчання.

Анотація досвіду З метою підвищення якості проведення уроків виробничого навчання використовує метод випереджального навчання. Н/д, при вивченні теми «Приготування страв з запеченої риби» пропонує учням знайти нові технології в приготуванні страв, підібрати нові види сучасного обладнання та як кінцевий результат – зображення готової страви. Пошуково – випереджальні завдання дають змогу учням працювати з додатковими джерелами інформації, а це сприяє свідомому ставленню до обраної професії. Та й варто зазначити, що тільки знання, здобуті самостійно,

запам'ятовуюються найкраще. Створила збірничок алгоритмів, листків-завдань:

- обробка лускатої риби;
- напівфабрикати з лускатої риби;
- приготування страв з лускатої риби.

Розробила навчально-методичні карти уроків з таких тем: «Механічна кулінарна обробка риби, приготування напівфабрикатів», «Приготування страв з запеченої риби», «Приготування каш та страв з них».

Саликіна Лілія Іванівна

майстер виробничого навчання в групі кухарів-кондитерів

Педзвання « майстер виробничого навчання II категорії»

Тема досвіду Розвиток творчої уяви учнів на уроках виробничого навчання при приготуванні кондитерських виробів.

Анотація досвіду. Головним напрямом діяльності майстра є організація процесу навчання в такий спосіб, щоб оволодіння знаннями проходило в умовах розвитку творчої самостійності учнів; формування в них таких основних прийомів розумової діяльності як уявлення, мислення, порівняння, придумування, фантазування. Набуття знань, формування вмій і навичок, розвиток здібностей (процес утворення асоціацій) має логічну послідовність і здійснюється майстром за такими етапами: сприйняття навчального матеріалу; осмислення матеріалу, доведення до розуміння внутрішніх зв'язків і протиріч; застосування засвоєного матеріалу на практиці. Створила міні-конспект з теми «Креми» з технологічними схемами, з алгоритмами їх приготування.

Явушкін Павло Віталійович

майстер виробничого навчання в групах електромонтерів

Педзвання « майстер виробничого навчання II категорії»

Тема досвіду Розвиток технічного мислення у професійній підготовці учнів.

Анотація досвіду

Майстер в/н вбачає своє основне завдання в тому, щоб викликати в учнів бажання самостійно, своїми руками зробити те, що пояснював і демонстрував їм, використовуючи при цьому нові технології прокладки проводки по зовнішнім стінам в європласмасових коробах, кріплення плоских проводів спеціальними пластмасовими кліпсами, монтаж електроосвітлення в ламінованих вагонках з новими сучасними елементами освітлення.

Набуття знань, формування вмій і навичок, розвиток здібностей (процес утворення асоціацій) має логічну послідовність на практиці. В основі технології навчання лежить поетапне формування практичних дій. Методичні розробки з теми: «В'язання проводів, види і в'язання на ізоляторі» містять тести, картки-завдання. Розроблені інструкційно-

технологічні картки до всіх тем; картки-опитування, картки-завдання, тести для актуалізації знань на вступному інструктажі.

Тяжлова Олена Євгенівна

викладач спецдисциплін в групах кухарів-кондитерів

Кваліф. категорія спеціаліст II категорії

Тема досвіду. Формування ключових компетентностей учнів на уроках спецдисциплін.

Анотація досвіду (*короткий опис досвіду*) Завдання викладача спецдисциплін сформувати таку особистість, яка здатна бути професіоналом своєї справи. «Створити» таку людину за умов традиційної методики важко. Впроваджуючи інтерактивні технології на уроках «Устаткування ПГХ» викладач формує вміння самостійно працювати з підручником, впроваджує експрес-контроль, використовуючи тестові технології. Діяльність учнів спрямовує на формування таких компетенцій як навчальна, соціальна, логічна, мовленнєва. До теми «Машини та механізми для обробки овочів» розробила тестові завдання: з вибором однієї правильної відповіді, завдання закритої на встановлення відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Тести на зразок, що діють в ЗНО для з/о предметів. Викладач розробила дидактичний матеріал, картки-завдання, тести, що дає можливість розвивати розумову діяльність. Зібрано творчі роботи учнів, що демонструють логічну компетентність, а саме – кросворди, чайнворди і т.д.

Стрюкова Катерина Олегівна

Викладач хімії

Кваліф. категорія «викладач I категорії»

Тема досвіду Впровадження інтерактивних форм роботи на уроках хімії

Анотація досвіду

У викладача своя система нетрадиційного викладання хімії - диференційоване навчання, використання міні- конспектів та дидактичного матеріалу. Ефективність викладання полягає в тому, що вона забезпечує пізнавальну діяльність, активність учнів; підвищує результативність процесу навчання; учні на уроках включаються в ділове спілкування, яке за характером відповідає основному виду діяльності підлітків. Впроваджуючи інтерактивну технологію проводить роботу в групах, в парах. Застосовує інтерактивні вправи «Займи позицію», «Навчаючи - вчуся», «Мікрофон», «Закінчи речення». З професійної спрямованості розроблені картки-завдання, картки-попередження, інформаційні картки для груп електриків та кухарів.

**Бериславський професійний аграрний ліцей
Херсонська область, Бериславський район,
село Червоний Маяк,
вул. Центральна 1**

1. Шимановський Юрій Бенедиктович

Посада : викладач,

Предмет: фізика, інформатика

Спеціаліст I категорії

Тема досвіду: “Використання комп’ютерних технологій на уроках фізики”.

Викладач працює над методичною проблемою: “Впровадження інформаційних технологій при викладанні фізики”. Викладач добре володіє теорією і методикою викладання, дає учням глибокі знання, стимулює та розвиває в них стійкий інтерес до навчання. Організовує роботу так, щоб кожний учень одержав можливість працювати на відповідному рівні його підготовки, творчо урізноманітнює форми та методи роботи з учнями, застосовує активні форми навчання, інноваційні технології, використовує комп’ютерні презентації Rower Point, відеоролики, матеріали Internet, тестування, вікторини. Брейн-ринги проводяться за допомогою програм Excll, Rower Point, засобів мультимедіа. Викладач проводить бінарні уроки “Фізика – інформатика”, на яких учні використовують свої знання з інформатики для більш глибокого вивчення фізики.

2. Маціна Галина Миколаївна

Посада : викладач,

Предмет : алгебра і початки аналізу, геометрія

Спеціаліст вищої категорії

Тема досвіду: “Динаміка креативного розвитку учнів диференційованим методом вивчення математики”.

Викладач володіє різними педагогічними технологіями навчання та виховання учнів, але перевагу надає - креативному розвитку учнів диференційованим методом вивчення математики. У своїй роботі намагається творчо урізноманітнювати форми та методи роботи з учнями, проводить уроки так, щоб навчальний матеріал був доступний для всіх учнів і цікавий. Для підвищення креативності учнів, а також для стимулювання їх розумової діяльності на уроках використовує проблемні ситуації, що потребують розв’язання креативних завдань з проблемними елементами. Кожен урок викладач проводить, як творчий пошук учнів у творчій лабораторії.

**Чаплинський професійний аграрний ліцей
с/т Чаплинка**

вул. Леніна, 21.
Тел. 2-23-62

Подолянчук Володимир Васильович

Викладач з предметів «Технічне обслуговування і ремонт промислового устаткування», «Трактори», «Будова і експлуатація вантажного автомобіля», «Технічне креслення», «Агротехнологія».

Викладач вищої категорії.

Тема досвіду: «Комплексне методичне забезпечення предметів з професії тракторист-машиніст»

Анотація досвіду

Науково-методичною проблемою викладача є «Комплексне методичне забезпечення предметів з професії тракторист–машиніст». КМЗ включає розробку та створення системи навчально-методичної документації, засобів навчання, які необхідні для повного та якісного навчання з предмету в межах навчальної програми та відведеного планом часу. Важливим засобом вирішення проблеми КМЗ, вважає викладач, є створення і удосконалення матеріально-технічної бази. Вона сприяє підвищенню активізації навчального процесу, суть якого зводиться до науковообгрунтованого і усвідомленого пошуку варіанту, уроку та навчально-виховного процесу в цілому, дозволяє досягти найкращих результатів при мінімальній затраті часу.

Теоретичні знання й практичні вміння учні отримують на базі кабінету агротехнології та лабораторії тракторів і автомобілів. Основу комплексного методичного забезпечення предметів професії складає нормативно-плануюча документація, що включає навчальні програми з предметів, поурочно-тематичні плани, нормативи оснащення навчальних кабінетів. У залежності від мети уроку викладач обирає форму викладу матеріалу та перевірки знань, старанно добирає навчальну літературу, натуральні деталі, вузли і агрегати тракторів і автомобілів, картки, плакати, стенди. Відповідно до стандартів розробив п'ять циклів ЛПЗ з предмету трактори, які включають інструкції з охорони праці, порядок виконання завдання, інструктивно-технологічні картки, короткі теоретичні відомості та контрольні тести. Тести Володимир Васильович широко застосовує на уроках теоретичного навчання. Застосування методу тестування дає можливість за короткий час визначити не тільки якість знань та умінь учнів, але й дозволяє визначити рівень складності з теми чи розділу. На уроках з предметів трактори та агротехнологія практикує роботу учнів з опорносигнальними конспектами. Така форма діяльності допомагає систематизувати знання учнів, ширше залучати їх до співпраці на уроках. Викладач запроваджує на своїх уроках інтерактивні технології: технологію кооперативного навчання(робота в парах, робота в групах); технологію колективно-групового навчання(мікрофон, незакінчені речення); технологію ситуативного навчання(рішення виробничих ситуацій). Значну увагу педагог приділяє

систематизації напрацьованого матеріалу. Досвідом цієї роботи він ділиться з педагогами ліцею проводячи майстер-клас «Систематизація дидактичного матеріалу». Викладач у постійному творчому пошуку, працює з матеріалами журналів «Пропозиція», «Новини агротехніки», Інтернет. На його уроках(комбіновані, узагальнення і систематизації знань, засвоєння нових знань) учні дізнаються про новітні досягнення науково-технічного прогресу. Володимир Васильович був активним учасником галузевого науково-методичного семінару «Інноваційні технології в підготовці кваліфікованих робітників сільськогосподарського напрямку», який проходив на базі інституту післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» (М. Донецьк).

Бас Тетяна Прокопівна

Викладач української мови та літератури.

Викладач вищої категорії.

Тема досвіду: «Використання різноманітних форм і методів прилучення учнів до багатотисячолітніх традицій, звичаїв, моральних і етичних цінностей свого народу».

Анотація досвіду.

Тетяна Прокопівна в постійному творчому пошуку. Викладач шукає найбільш ефективні форми та методи роботи з учнями, використовує диференційно-індивідуальний підхід до розвитку пізнавальних інтересів і здібностей учнів. Її уроки змістовні, цікаві, з чітко і логічно побудованими проблемно-пізнавальними завданнями, елементами самостійної творчості учнів. Бас Т.П. на уроках, виховних годинах, розглядаючи події та явища, аналізуючи вчинки і почуття персонажів, намагається через авторську позицію вчити учнів мислити, бути добрими, чесними, гідними своєї землі. Сприйняттю художнього тексту, образного світу допомагають учням музичні фрагменти, сценки з життя героїв літературних творів. Значну увагу Тетяна Прокопівна приділяє урокам професійної спрямованості. Так, працюючи над темою «Морфологія», викладач розробила і провела професійно-спрямований урок на тему: «Складні випадки правопису іменників» у формі мовознавчого турніру. Свої знання учні показали під час розминки «Що знаю про іменник?», рішення карток-завдань, мовознавчого двобою, знаходили і виправляли помилки в документах, розгадували кросворди. Цей та інші уроки мали тісний зворотний зв'язок, давали учням можливість продемонструвати ерудицію, показати практичне володіння матеріалом. Викладач вважає, що мова є одним із основних засобів професійної підготовки, майстерності майбутніх фахівців. На уроках української літератури педагог через авторську позицію вчить учнів мислити, бути добрими, чесними, гідними своєї землі. У доробці уроків Тетяни Прокопівни є уроки-конференції «На вічній шляху до Шевченка. Перехрестя долі Кобзаря»; урок-інсценізація «Хто він Пузир? (за комедією І. Карпенка-Карого «Хазяїн»); урок-роздум «Григорій Тютюнник «Три зозулі з поклоном»; урок-літературна композиція «І.Франко. Сторінки життя», «Співець життя

народного . І.С.Нечуй-Левицький»; урок-проект «Василь Стус. Доля. Життя. Поезія»; урок-літературна вітальня «Жінка з легенди(Життєвий і творчий шлях Ліни Костенко)». На уроках учні виконують індивідуальні завдання, працюють із словниками, опорними конспектами, пишуть диктанти, виконують творчі домашні завдання, користуючись таблицями та схемами, повторюють вивчений в школі матеріал. Робота з тестовими зошитами з окремих тем української мови та літератури допомагає учням підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання. Тетяна Прокопівна – ентузіаст і режисер в проведенні позаурочних заходів. Своїм основним завданням викладач вважає формування творчої особистості, мислячої людини, яка розуміє і відчуває силу і красу художнього слова.

Зінченко Віктор Володимирович

Майстер виробничого навчання з професії електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування

Майстер виробничого навчання 12 розряду.

Тема досвіду: «Використання комплексного методичного забезпечення на уроках виробничого навчання.»

Анотація досвіду

Для успішного проведення уроків виробничого навчання Віктор Володимирович творчо працює над проблемою комплексного методичного забезпечення професії та створення матеріально-технічної бази. Педагог вважає, що тільки комплексне використання засобів навчання може привести до бажаних результатів у педагогічного процесі.

Серед простих засобів навчання, що мають давню історію, майстер застосовує наочні посібники. Об'єктивна необхідність їх використання зумовлена тим, що вони мають значний вплив на процес розуміння і запам'ятовування. Серед таких посібників є «Практичне керівництво по монтажу електричних мереж: монтаж електричних мереж і силового електроустаткування», «Монтаж освітлювальних силових мереж і електроустаткування», «Експлуатація і ремонт електроустановок», «Асинхронні двигуни», «Ремонт електрообладнання» та довідники з професії.

З метою забезпечення інформаційної насиченості навчального процесу майстер застосовує ТЗН. При вивченні тем «Електромонтажні роботи», «Монтаж технічне обслуговування та ремонт електропроводок і освітлювальних електроустановок», «Т.О та ремонт електроустаткування розподільних тиристорів», «Монтаж, технічне обслуговування та ремонт електричних машин» педагог показує фрагменти діафільмів та фільмів. За допомогою візуальних ТЗН педагог демонструє учням складні схеми, пристрої, різні зображення. Такі засоби навчання в поєднанні зі словом майстра сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів, поліпшенню їхньої якості знань. Ефективному використанню засобів навчання сприяє робота в спеціально обладнаній лабораторії та на полігоні. У лабораторії обладнані робочі місця з монтажу електропроводки, монтажу ПЗА, монтажу

освітлювальних електроустановок, натуральні зразки, стенди. Накопичуючи матеріал для уроків, майстер з усіх тем програми виготовував папки, які вміщують необхідний дидактичний матеріал. Віктор Володимирович при поясненні та закріпленні матеріалу спирається на попередні знання, на виробничий і життєвий досвід учнів. Майже на всіх уроках створюються проблемні ситуації. Учні із задоволенням відпрацьовують на полігоні вправи по технічному обслуговуванню трансформаторних підстанцій 10\04; монтажу повітряних ліній; ремонту повітряних ліній; прокладанню кабельних ліній в траншеях. Майстер в постійному творчому пошуку. Працює з технічною і науковою літературою, підготував збірник «Сучасні виробничі технології і галузі електрики» та «Довідник електрика».

Цюрупинський професійний ліцей **вул. Промислова 1, тел. 0554244158.**

1. Бєтєва Наталя Федорівна.

Посада: заступник директора з навчально-виховної роботи; викладає фізику.

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст вищої категорії.

Тема досвіду. Розвиток пізнавальної активності учнів на уроках фізики.

Анотація досвіду. В розвитку пізнавальної активності на уроках Бєтєвої Н.Ф. важливу роль відіграє комплексне методичне забезпечення предмету. До кожного уроку розроблено цікавий змістовний дидактичний ігровий матеріал (кресворди, ребуси, головоломки), за допомогою якого можна організувати ефективну самостійну роботу учнів, проконтролювати засвоєння ними програмового матеріалу.

Результат: використання на уроках комплексу навчально-методичного забезпечення предмету підвищує ефективність навчання, поглиблює і розширює знання учнів, стимулює творчу активність, дає можливість різноманітного контролю ЗУН.

2. Дейнека Сергій Миколайович.

Посада: майстер виробничого навчання за професією слюсар-ремонтник; слюсар з ремонту автомобілів.

Педзвання: майстер виробничого навчання II категорії.

Тема досвіду. Формування самостійності та активності учнів на уроках виробничого навчання

Анотація досвіду. У формуванні пізнавальної активності та самостійності учнів на уроках Дейнеки С.М. важливу роль відіграє диференційований підхід до роботи з учнями, застосування технічних засобів навчання на уроках виробничого навчання як засіб наукової організації праці, прийоми та засоби підтримання уваги учнів на рівні пізнавальної активності.

Результат: використання на уроках багаторівневих завдань, власноруч складені учнями з високим та достатнім рівнем навчальних досягнень інструкційні карти. Як результат – розвиток технічного мислення, вміння оцінювати складність завдання, вміння правильно підбирати інструмент та пристосовуватися для виконання завдання учнями.

3. Ципцук Раїса Леонідівна

Посада провідний бібліотекар.

Тема досвіду. Інформаційно-бібліографічна робота бібліотеки ліцею.

Анотація досвіду. Зміст інформування визначається навчальними та виховними завданнями ліцею, інтересами користувачів бібліотеки.

Діє програма й система формування бібліотечно-бібліографічної грамотності учнів, яка дає змогу формувати навички роботи з інформацією, гарантує можливість оволодіти вмінням вести інформаційний пошук і використовувати інформацію надалі. Широко використовується довідковий інформаційний фонд бібліотеки – енциклопедії, довідники, спеціальні галузеві і періодичні видання.

Ведуться алфавітний, систематичний каталоги, тематичні картотеки, тематичні папки, складаються рекомендаційні списки літератури.

Ефективними щодо інформування користувачів бібліотеки стали організації книжкових виставок тематичних та нових надходжень, здійснення інформаційної підтримки проведення предметних тижнів, тижнів професій, педагогічних рад, засідань методичних комісій.

Проводяться Дні інформації та Дні бібліографії.

Результат: така інформаційно-бібліографічна робота відкрила можливість творчої роботи учнівської молоді, допомагає підвищити якість фахової підготовки, задовольняє інформаційні потреби як учнів, так і педагогічних працівників.

4. Гайдаш Тетяна Вікторівна.

Посада: викладач історії.

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст першої категорії.

Тема досвіду. Використання опорних схем і конспектів на уроках історії.

Анотація досвіду: опорні схеми являють собою прості, зрозумілі і наочні схеми навчального матеріалу. В опорних схемах показані основні поняття і

зв'язки між ними, наведені приклади історичних назв. Опорні схеми виготовляються викладачем попередньо на картці, або на класній дошці, або створюються разом з учнями під час пояснення нового матеріалу. Вже під час пояснення нового матеріалу учні сприймають його в структурно-логічній послідовності і цілісності. Завдяки використанню опорних схем і конспектів учні вчаться з словесної форми вибирати тільки головне: слова, схеми, малюнки, історичні поняття тощо, що є зв'язуючими символами під час відтворення матеріалу; вчаться шифрувати інформації за допомогою яскравих кольорів, більш великих літерних позначень та інших символів. На початковому етапі навчання учні складають більш детальний конспект, котрий легше сприймається і відтворюється кожним учнем, незалежно від рівня його підготовки.

Оскільки основна діяльність учнів у процесі вивчення нового матеріалу зводиться до роботи над опорними схемами, то вони засвоюють ту інформацію, яка відображена в схемі. Це є мінімум знань по темі.

При роботі з опорними схемами утворюється значний резерв навчального часу для виконання завдань, спрямованих на відпрацювання прийомів навчальної діяльності. Дуже важливий той факт, що завдання практичного характеру учні виконують як в самому процесі вивчення теоретичного матеріалу, так і після.

Результат: учні, коли працюють з опорними схемами, вчаться „згортати” і „розгортати” необхідну інформацію. Багаторазове повторення навчального матеріалу дає можливість кожному учню засвоювати обов'язковий програмний мінімум, але не в загальному, а в особистому посиленому для нього темпі. Важливо і те, що спираючись на добре засвоєні теоретичні знання, учень легко виконує практичні завдання. Вчитися стає легше, а отже, і цікавіше.

Вище професійне училище № 17
м. Генічеська Херсонської обл.
вул. Паризької Комуни, 88,
роб.т. 3-10-21

Романюта Лариса_Миколаївна

викладач зарубіжна літератури

Кваліфікація, категорія
Педагогічне звання

вища категорія
вчитель-методист, старший викладач

Тема досвіду «Удосконалення змісту і структури нестандартних уроків літератури за технологією особистісно-орієнтованого навчання»

Романюта Лариса Миколаївна Викладач володіє високою професійною майстерністю, глибоким знанням свого предмету. Її уроки мають чітко виражену індивідуальну методику викладання, направлену на формування усвідомлених мотивів навчання, вироблення умінь учнів самостійно добувати знання. В арсеналі уроків вчителя чимало нетрадиційних уроків: уроки – діалоги, уроки – дослідження, уроки – подорожі, уроки – дискусії, уроки – презентації проєктів тощо. Вчитель активно впроваджує новітні інтерактивні форми роботи, такі як: «акваріум», «подвійне коло», «мікрофон», «мозковий штурм», «скринька думок», що дає змогу проводити уроки в режимі співпраці, співтворчості, розвивати комунікативну компетентність учнів.

У 2000 році Романюта Лариса Миколаївна стала переможцем обласного конкурсу «Вчитель року». У 2006 році її методична розробка інтегрованого уроку – подорожі з використанням мультимедійної системи за темою: «Орфей ХХ століття» (поетична спадщина австрійського поета Райнера Рільке) отримала I місце у обласному конкурсі методичних розробок уроків зарубіжної літератури за нетрадиційною формою проведення. Учні Лариси Миколаївни беруть активну участь у Всеукраїнських учнівських конкурсах, олімпіадах, оглядах, де посідають призові місця, а також успішно витримують конкурсні іспити у вищих навчальних закладах України. Кожний третій учень, якого навчає вчителька, має високий рівень знань. Систематично проводить творчі показові уроки для вчителів училища, району, області. Її досвід із теми: «Удосконалення змісту й структури уроків зарубіжної літератури за особистісно–орієнтованою технологією» вивчено адміністрацією училища в 2005 році, у 2006 році – обласним методичним кабінетом, і зараз впроваджується в практику роботи вчителів і майстрів виробничого навчання училищ області. Її кабінет – це творча лабораторія, де зібрано і зроблено руками вчителя, учнів, батьків різноманітний дидактичний та роздатковий матеріал, який, згідно паспорту кабінету, систематизовано за 12-бальною системою оцінювання.

Велику увагу викладач приділяє роботі з обдарованою молоддю. Члени клубу любителів поезії «Сузір'я», як і вона сама, пишуть вірші і поеми, презентують їх на оглядах художньої самодіяльності, літературно-тематичних вечорах, творчих обласних та всеукраїнських конкурсах. Вихованці Лариси Миколаївни, колишні переможці обласних та Всеукраїнських олімпіад – сьогоднішні вчителі, директори загальноосвітніх шкіл, методисти районного та обласного відділів освіти, ведучі актори Херсонського драматичного театру ім. М.Куліша. Понад 10 років Лариса Миколаївна очолює училищний театр «Едельвейс», колектив якого є неодноразовим обласним дипломантом. 20 років керує

методичним об'єднанням класних керівників, майстрів виробничого навчання, вихователів гуртожитку, на базі якого проводяться психолого-педагогічні консилиуми, прес – конференції, педагогічні читання, різноманітні конкурси та тренінги. Лариса Миколаївна завжди надає методичну допомогу колегам у підготовці годин спілкування, виховних заходів, доповідей, готує до участі в обласних конкурсах.

Сьогодні вона розробляє власні зразки програм, які являють собою скоординоване одночасне функціонування візуального й аудіо рядів, фото матеріалів, малюнків, таблиць, схем, тестів, підпорядкованих єдиній навчальній меті – готувати до життя висококваліфікованих, конкурентоспроможних робітників, справжніх громадян України.

Білецька Марія Василівна

Майстер виробничого навчання,

Професія: штукатур, лицювальник, плиточник

Кваліфікація, категорія

технік-будівельник, майстер

виробничого навчання, I (перша)

Нагороди “Відмінник освіти України”, 2003 р.,

Знак «За трудовий внесок в розвиток системи ПТО», 2008

Тема досвіду «Інтерактивні технології через практичний метод навчання»

Майстер працює над проблемою “Використання інноваційних технологій в навчально-виробничому процесі”. Уроки виробничого навчання проводить на високому методичному рівні. Прагне зробити навчання доступним, цікавим для учнів. Основна мета Марії Василівни залучити учнів до творчої професійної скарбниці. Постійно впроваджує нові форми й методи: блочно-модульну, рейтингову систему навчання. Уміло використовує нетрадиційні форми навчання: уроки бізнесу, конкурси, брейн-ринги, уроки ділової гри. Майстер виробничого навчання створює на уроках атмосферу доброзичливості, натхненності, довірливості, що сприяє згуртуванню колективу, уміло захоплює учнів своєю професією, акцентує їх увагу на співробітництві, підвищенні продуктивності праці, економії часу й матеріалів. Впровадила бригадну систему навчання, досягає певних результатів. При проходженні

виробничої практики на підприємстві її вихованці підтвердили уміння якісного виконання роботи, за що і були неодноразово відзначені керівниками підприємств; її вихованці займають призові місця на конкурсах “Кращий по професії”. На обласному конкурсі у 2006 році на кращій урок з виробничого навчання по новітнім технологіям зайняла одне з призових місць.

Навчально-виховний процес у групі проводиться Марією Василівною на принципах гуманізації й демократизації, відносин майстра та учня. Опираючись на учнівське самоврядування, самоуправління з урахуванням інтересів, нахилів та здібностей, вона готує висококваліфікованих майбутніх спеціалістів.